

5. Verscheidene leden hebben hunne verwondering aan den dag gelegd over het thans weder op deze raming der middelen uittrekken eener som wegens inkomsten van den Hoogen Raad van Adel. Zij hadden het zeer wenschelijk geacht dat die post behoorlijk toegelicht ware en de reden vermeld waarom, terwijl dezelve in de beide vorige ramingen slechts voor *memorie* voorkwam, thans het bedrag van f 20,475 op deze raming vermeld is. De reden, later door den Minister bij de discussie in de andere Kamer gegeven: „dat door het uittrekken van deze renten de eigendomsquaestie niet wordt gepraejudiceerd”, kwam aan onderscheidene leden niet voldoende voor, vermits zij daarin wel degelijk een praedictum zagen. In verband daarmede werd de vraag gedaan, wat er dan met die som geschied is gedurende de twee jaren dat dezelve alleen voor *memorie* op de begrooting der middelen was gebragt. Sommige leden gingen verder en ontzegden aan den Staat elke bevoegdheid om hetzij over het kapitaal, hetzij over de renten van het fonds van den Hoogen Raad van Adel te beschikken, vermits daaraan in der tijd eene bepaalde bestemming is gegeven.

6. Vele leden hebben zich verklaard tegen het stelsel, dat de Regering blijkens de thans voorgedragen begrooting heeft aangenomen met betrekking tot de Oost-Indische baten. Zij zagen daarin in de eerste plaats eene dienstvermenging, en vreesden dat, wanneer een aanzienlijk batig slot voorhanden zal zijn, verhooging van uitgaven of afschaffing van belasting van dat stelsel het gevolg zal wezen. Zij achtten het niet juist noch regelmatig, dat de som van f 3,800,000, die tot aanvulling der middelen dient, op de reeds verkregen baten, en die van f 9,800,000, welke tot rentebetaling benodigd is, eerst op toekomstige baten zal worden aangewezen, daar beide die sommen toch, al moge hare bestemming verschillend zijn, als batige saldo's moeten worden aangemerkt. Zij meenden eindelijk dat door dit stelsel het zoo wenschelijke voortgaan op de baan der schulddelging niet weinig kan worden vertraagd en door het blijven liggen van belangrijke geldsommen in de schatkist ook aanzienlijk verlies aan renten wordt geleden. Andere leden hebben verklaard in de wijze, waarop thans die zaak door de Regering is geregeld, te kunnen berusten.

Aldus voorloopig vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, den 21sten December 1858.

VAN MEEUWEN.
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
BEERENBROEK.
VAN BEECK VOLLENHOVEN.

MEMORIEN VAN ANTWOORD DER REGERING op het Verslag der onderscheidene Commissien van Rapporteurs omtrent de begrooting van Staatsuitgaven en Middelen voor het dienstjaar 1859.

Algemeene beschouwingen.

I. De Regering zal het gewigt der bedenkingen, in deze paragraaf voorkomende, voorzeker niet ontkennen. Voor zooveel van haar afhangt, tracht zij steeds de behandeling van de begrotings-aangelegenheden zooveel mogelijk te bespoedigen. Ook met het oog op het billijk verlangen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zou zij het hoogst wenschelijk achten, dat vooral de vaststelling van het Voorloopig Verslag na het onderzoek in de afdeelingen van de Tweede Kamer spoediger konde geschreven zijn, waaruit van zelf zou voortvloeijen dat de openbare behandeling van de begrooting bij dat staatsligchaam vroeger zou kunnen aanvangen en ten einde loopen, en dat dienvolgens aan de Eerste Kamer ruimer tijd tot onderzoek en behandeling wierd gegund. Zij moet voor 's hands betwijfelen, of er eenig ander middel bestaat om in de bezwaren der Eerste Kamer te voorzien.

Het denkbeeld, in het Verslag aangewezen, zou zij niet durven verdedigen. De Grondwet, in art. 120 de jaarlijksche aanbieding der begrooting gebiedende, heeft gewild dat de begrooting slechts voor den tijd van één jaar zou worden vastgesteld; de slotwoorden van het artikel: „voor den aanvang van het jaar, waarvoor de begrootingen moeten dienen” sluiten elken twijfel dienaangaande uit. Waar de Grondwet zoo ondubbelzinnig spreekt, zou het vaststellen van de begrooting voor een langer tijdperk niet met haar overeen te brengen zijn. Men zou zelfs het geval als mogelijk kunnen stellen, dat een voorschrift als het voorgestelde, tot eene doorloopende vaststelling van de begrooting zou kunnen leiden. Indien toch eene begrooting bij den afloop van den verlengden termijn

wederom niet tot stand ware gebragt, zou dan niet, bij logische gevolgtrekking, de noodzakelijkheid van eene nieuwe verlenging van de bestaande begrootingswet moeten worden aangenomen? Zou ook de vrees wel geheel ijdel zijn, dat zoodanige verlenging niet noodzakelijk tot bespoediging van de behandeling of tot bekorting der discussien zou moeten leiden?

Ook mag het als zeer bedenkelijk worden beschouwd dat eene begrooting definitief wierd vastgesteld, nadat het dienstjaar reeds was aangevangen waarvoor zij werken moet. Zeer ligt zou daaruit verwarring in de boekhouding en de comptabiliteit, en bijna zeker zou er groote omslag uit voortvloeijen.

II. De Regering is van meening dat de uitgaven, die men noodig of nuttig acht te doen in het dienstjaar voor hetwelk de begrooting wordt opgemaakt, op de begrooting behooren te worden uitgetrokken, ten einde de begrooting ware cijfers behelze en de noodzakelijkheid van het aanvragen van verdere credieten gedurende den loop van het dienstjaar zooveel mogelijk worde voorgekomen.

Eene supplettoire begrooting voor te stellen ten behoeve van een openbaar werk, op het eigen oogenblik waarop de algemeene begrooting, aan welke de uitgaven voor dat werk zouden worden toegevoegd, wordt voorgedragen, dit ware, naar het oordeel der Regering, noodeloos omslagtig. Zoo iets is dan ook, zoover zij weet, tot nog toe nooit gedaan. Integendeel, de werken, waartoe besloten was op het tijdstip waarop de begrooting werd voorgedragen, werden steeds op de begrooting uitgetrokken. Het zal genoeg zijn als voorbeeld te wijzen op de aanzienlijke som voor een nieuw dok te Willemsoord, op de begrootingen voor 1857 en 1858 gebragt. De in het Verslag aangehaalde supplettoire begrootingswetten voor sommige groote werken golden werken, waarvan de uitvoering eerst na het opmaken der begrooting, eerst in den loop van het dienstjaar was gebleken volstrekt noodig te zijn.

De Regering meent, dat het indienen van bijzondere credietwetten zooveel mogelijk moet worden vermeden. Het overzigt over het geheel der uitgaven wordt daardoor toch niet weinig bemoeijelikt, en de voorstelling van den waren toestand of minder duidelijk of althans veel omslagtiger.

III. De Regering heeft met groot genoegen ontwaard dat hare meening omtrent de wenschelijkheid, om zich niet door den tegenwoordigen voorspoed onzer geldmiddelen te laten verblinden, in de afdeelingen der Eerste Kamer bijval gevonden. Voor de altijd moeilijke, doch onder gunstige financiële omstandigheden dubbel ondankbare taak om noodeloze uitgaven in te krimpen, is zij niet teruggedeinsd waar dit zonder nadeel voor 's lands dienst uitvoerbaar was. Dat de verhooging der begrooting van uitgaven voor het grootste deel van buitengewonen aard is, is, naar zij meent, in de gedrukte stukken duidelijk aangetoond.

IV. Omtrent het onderwerp in deze paragraaf behandeld zijn overwegingen bij de Regering aanhangig. Doch men moet zich niet ontveinen dat de consequente ten-uitvoer-legging van het hier vooropgestelde beginsel van zeer grooten invloed zou kunnen zijn op het eindcijfer der Staatsbegrooting.

V. Gaarne zal de Regering de in deze paragraaf verlangde inlichtingen verstrekken.

Het toezigt over de grootboeken der nationale schuld is bij Koninklijk besluit van 2 December jl. opgedragen aan eenen directeur, die tevens is agent van het Ministerie van Financien. Volgens zijne instructie is hij verplicht zijn bureau te houden in het lokaal waar het grootboek is gevestigd, en dagelijks en onmiddellijk toezigt te houden op de werkzaamheden.

De Regering is overtuigd dat de belangen van de eigenaars van inschrijvingen op het grootboek daarin geen mindere waarborgen zullen vinden dan in de zorg en het toezigt van commissarissen van het grootboek. Wat het belang van den Staat zelf betreft, dit is door de bepalingen van art. 61 van de wet van 5 October 1841, houdende de instructie voor de Algemeene Rekenkamer, geheel verzekerd. Van alle aan- en afschrijvingen op het grootboek wordt dagelijks opgave gedaan aan de Algemeene Rekenkamer, welke het dubbel der grootboeken houdt. Bij elke halfjarige rentebetaling heeft de Rekenkamer daarenboven de gelegenheid om zich van de juistheid van die dagelijksche controle bij recapitulatie te overtuigen.

De Regering brengt gaarne hare hulde aan de welwillenheid waarmede aanzienlijke ingezetenen der hoofdstad hunne zorg aan de algemeene zaak geheel belangloos wilden toewijden.

Het collegie van commissarissen was door het besluit van 23 Februarij 1814 geplaatst onder superintendentie van den directeur-generaal der centrale kas, een hoofdbanknaar onder het Departement van Financien ressorterende. Na het vervallen dier betrekking ging de superintendentie over op den Minister van Financien zelf.

10DE ZITTING. — 24 DECEMBER.

Het behoeft wel niet betoogd te worden dat naar mate de Regering de geneigtheid van aanzienlijke ingezetenen om deel te maken van dit collegie hooger schatten moest, in diezelfde mate de bescheidenheid haar verbod om hun dienstbetoon te regelen op dezelfde wijze waarop zij den werkring van een bezoldigd ambtenaar kan regelen. Een dagelijksch toezigt, aanhoudende aanwezigheid van de commissarissen in de bureaux, kon en mogt zij niet verlangen. Evenmin mogt zij vorderen dat commissarissen de afdoening der zaken, waarover hun advies werd gevraagd, door dagelijksche bijeenkomsten zouden bespoedigen.

Een zelfstandige werkring was hun bij het organiek besluit van 1814 niet opgedragen. Gelijk gezegd is, het collegie was geplaatst onder de superintendentie van het Departement van Finantien, en die regtstoestand was door uitspraken van het hoogste regterlijke collegie erkend.

Met het doel om de uitgaven van den Staat, waar dit mogelijk is en zonder nadeel geschieden kan, te beperken, iets dat ook blijkens § 3 van het Verslag over de begroting met den wensch der Eerste Kamer strookt, meende de Regering de functien van agent van het Ministerie van Finantien en van secretaris van het grootboek te moeten vereenigen. Toen deze vereeniging, waarover commissarissen waren geraadpleegd, aan hen aanleiding gaf om hun ontslag te vragen, meende de Regering dat zij zich deze gelegenheid ten nutte mogt maken om eene verandering daar te stellen, waarvan het doeltreffende door zeer velen, die met den gang van zaken van nabij bekend zijn, volmondig erkend wordt, vooral omdat de werkring van het collegie, ten gevolge vooral van boven bedoelde uitspraken van de regterlijke magt, nog duidelijker was gebleken te zijn een werkring van ondergeschikten administrativen aard, zich meerendeels bepalende tot het vragen van de beslissing van den Minister van Finantien, die met het opperbestuur van de zaken van het grootboek is belast.

Gelijk evenwel reeds is aangemerkt, noch het algemeen staatsbelang, noch het belang van de houders van inschrijvingen verliezen eenigen den minsten waarborg door eene verandering, welke de Regering liever tot een later tijperk had uitgesteld.

De Minister van Finantien,

VAN BOSSE.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissiegemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 24sten December 1858.

VAN RIJCKEVORSEL.

PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.

VAN SASSE VAN YSELST.

VAN BEECK VOLLENHOVEN.

Hoofdstuk III.

Departement van Buitenlandsche Zaken.

De wensch van onderscheidene leden der Eerste Kamer naar afdoening van de zaak der wateraftappingen uit de Maas wordt ten volle beaamd.

Ter bereiking van dat doel, ook met het oog op het votum, 't welk bereids vroeger door beide Kamers der Staten-Generaal is uitgebragt, zijn in den laatsten tijd ernstige en aanhoudende pogingen aangewend. Binnen weinige dagen worden nadere voorstellen van de zijde van België te gemoet gezien ter regeling der bestaande geschillen; deze zullen onverwijld onderzocht en beoordeeld worden, ten einde naar gelang van bevinding te handelen.

Eene mededeeling van bijzonderheden nopens de voorstellen over en weder wordt, terwijl de onderhandeling nog in gang is en aan eene minzame schikking niet wordt gewanhoopt, niet raadzaam geacht, en de ondergeteekende durft zich vleijen, dat de Kamer het hem wel ten goede zal gelieven te duiden, dat hij zich in dien stand der zake onthoude van het geven der sommige leden verlangde inlichtingen omtrent de nadeelen, welke door de aftappingen der Maas worden berokkend, en van de beantwoording der technische vragen nopens den invloed dier aftappingen op het vaarwater tusschen Maastricht en Venlo bij eenen waterstand van 30 duimen aan de peilschaal te Maastricht, alsmede nopens de mogelijkheid om al dadelijk de hoeveelheid van het te Maastricht door te laten water te beperken. Hij meent echter der Kamer geene ondienst te zullen doen met de mededeeling, voor zoover de inhoud van dat stuk haar nog onbekend zijn mogt, van kopij van een adres, door het gemeentebestuur van Maastricht, onder dagteekening

van den 28sten November jl. gerigt aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De medegedeelde nota van den heer REGOUT vereischt eenige teregtwijzing.

De ondergeteekende toch heeft in de Tweede Kamer niet gezegd, dat de Belgische regering niets meer verlangt dan de gerezen bezwaren ten genoegen van Nederland uit den weg te ruimen, en ten bewijze daarvan aangevoerd de vermindering der regten op de Zuid-Willemsvaart en de gelijkstelling der regten op Fransche wijnen bij invoer uit Nederland met die uit het land van productie, — maar hij heeft van deze daadzaken melding gemaakt » om den verkeerden indruk tegen te gaan, dat er eenige flauwhartigheid bij de Regering zou bestaan in de behartiging van de belangen van Nederland, als ook dat steeds van de Belgische zijde eene ongunstige stemming ten aanzien van dit land wordt aan den dag gelegd."

In de voorschreven nota wordt bovendien de juistheid of de waarde dier daadzaken ontkend.

De heer REGOUT beweert dat bij het jongste tractaat, hetwelk niet is bekrachtigd geworden, geene vermindering van regten op de Zuid-Willemsvaart is bedongen, en dat zelfs op den huidigen dag hetzelfde bedrag van ongelden op de Zuid-Willemsvaart wordt betaald als voor jaren. Intusschen is het eene bekende zaak dat art. 21, 2de alinea, van dat tractaat luidt: » Les droits de navigation sur le canal de Maastricht à Bois-le-Duc (Zuid-Willemsvaart) sont et demeurent fixés, pour tout leur parcours, dans les deux directions, par tonneau et par lieue de 5000 mètres à fr. 0.01587 (f 0.00749) pour les bateaux chargés, et à moitié ou fr. 0.00794 (f 0.00375) pour les bateaux à vide." Door deze bepaling werd dus bestendigd de vermindering met 50 per cent, bij art. 11 van het tractaat van 1851 met België bedongen, en, ofschoon, toen dat tractaat was vervallen, België de bevoegdheid had, die vermindering in te trekken, is zulks op dezerzijdsch verlangen niet gedaan en worden dien ten gevolge ook op den huidigen dag de verminderde regten nog geheven, welke sedert het in werking komen van het tractaat van 1851 zijn betaald.

Wat aangaat de invoerrechten op Fransche wijn, luidde art. 20 van het tractaat van 1851: » Les vins de France et du Rhin importés de l'un des deux États dans l'autre, seront admis aux mêmes droits que si l'importation en était faite directement du pays de production." Toen dit tractaat ophield te werken, kon dus die invoer hooger belast worden, en België deed zulks werkelijk. Van daar ernstige klagten der wijnhandelaars te Maastricht en met het gewenscht gevolg bekroonde pogingen bij de Belgische regering om den vorigen toestand weder te herstellen.

Dat door dien toestand alleen de Fransche wijnproducent en de Belgische verbruiker zouden gebaat zijn geworden laat zich moeilijk begripen; maar wel dat zonder dezen de Maastrichtsche wijnhandelaar zijn debiet in België, ten gevolge der hoogere inkomende regten op zijne wijnen, zoude hebben zien verminderen of te niet gaan.

Met betrekking tot de spoorwegaansluiting in de rigting van Rheine, en den wensch van enkele leden, dat er alsnog onderhandelingen deswege met Pruissen mogten worden aangeknoopt, zij aangemerkt, dat er tusschen de Pruissische en Hannoverse regeringen verschil van gevoelen bestaat nopens de rigting aan den weg van de Nederlandsche grenzen op Duitsch grondgebied te geven: dat nog steeds pogingen worden aangewend om zich daaromtrent te verstaan, en dat de Regering voornemens is, zoodra daartoe termen zullen aanwezig zijn, de onderhandelingen nopens die aansluiting weder op te vatten.

Volgens de jongste berichten van Zijner Majesteits zaakgelastigde te Lissabon hebben de nieuwe onderhandelingen betreffende de grensscheiding tusschen de wederzijdsche bezittingen op Timor een aanvang genomen. Van den loop en de uitkomst derzelve zal nader moeten blijken.

In antwoord op de vraag aangaande den consul in China moge dienen, dat diens benoeming is uitgegaan van het Nederlandsch Gouvernement in Indie.

Aan den wensch van eenige leden om nadere inlichtingen nopens de verevening met het Groot-hertogdom Luxemburg kan in den stand der daartoe betreffende overwegingen, voor het oogenblik ten minste, niet voldaan worden.

Vermits, gelijk te regt door eenige leden is aangemerkt, voor de toekomst niets gepraejudiceerd wordt ten aanzien van het zoogenaamd representatiegeld (art. 1 der 1ste afdeling), wenscht de ondergeteekende dat in de tegenwoordige regeling der zaak moge worden berust.

's Gravenhage, den 16den December 1858.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. K. VAN GOLTSTEIN.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 23sten December 1858.

VAN RIJCKEVORSEL.
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
REGOUT.
SASSEN.

AFSCHRIFT.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Ten gevolge van een aan onze vergadering gerigt verzoek door de heeren Bonhomme en Seydlitz, ondernemers van stoombooten op de rivier de Maas, is besloten thans wederom terug te komen op het onderwerp, behandeld bij ons adres van 12 Januarij jl.

In dat adres wordt vooral aangedrongen op het aanleggen van doelmatige werken tot verbetering van het Maasbed.

Het strekt ons tot genoegen uit den mond van Zijne Excellentie den Minister van Buitenlandsche Zaken te hebben vernomen, dat die verbetering een bepaald punt uitmaakt van de over deze aanleggenheid met de Belgische regering gevoerd wordende onderhandelingen. Ook ten aanzien der aftappingen op de Zuid-Willemsvaart en het canal latéral is verklaard dat men dezelve op eene mindere schaal wenscht te brengen.

Indien werkelijk de zaak op dien voet kan geregeld worden, dan gelooven wij dat aan de regtmatige eischen van de in dit geschil betrokken belanghebbenden zal voldaan zijn. Want hetgeen hier het eigenlijk onderwerp der aanhoudende klagten uitmaakt is het aftappen zonder paal of perk, uitsluitend ten voordeele der Belgische Kempenlanden.

Het is dan ook slechts in deze laatste handeling dat de onregtmatige daad ligt opgesloten, daar immers bij de daarstelling van de Zuid-Willemsvaart de belangen van den landbouw niet buiten rekening zijn gebleven en wel degelijk zijn in overweging genomen. Er is destijds reeds gedacht aan het voordeel hetgeen de landbouwer zou kunnen trekken uit het kunstmatig overstroomen der aangrenzende landen door middel van water dat uit de vaart zou zijn gelaten en in den boezem van diezelfde vaart in een lager kanaal ook teruggebracht worden.

De schikking op den voorgestelden voet schijnt evenwel niet nabij te zijn. De wijze waarop de dezerzijdsche voorstellen door de Belgische regering zijn onthaald, laat het uitzigt op eene spoedige regeling nog slechts in de verte bestaan. Wij betreuren zulks des te meer, omdat de zaak onmiddellijk voorziening eischt.

Sedert twee jaren is deze uitgestrekte landstreek van het genot van een aanzienlijken waterweg verstoken. De oorzaak waaraan dat verlies moet worden toegeschreven is, wel is waar, niet enkel te wijten aan de veel besproken aftappingen: de aanhoudende droogte van het seizoen heeft daartoe eveneens veel bijgedragen. Niettemin mag men aannemen dat die aftappingen niet zonder beduidenden invloed zijn geweest op den waterstand der rivier.

Neemt men nu in aanmerking de belangrijke schade die dagelijks door dat verlies van genot wordt veroorzaakt aan de schippers, aan de ondernemers der verschillende stoombootdiensten op die rivier en aan de handelaars in het algemeen, dan zal het geene verwondering baren, dat de klagten van alle zijden toenemen en dat zij worden overgebracht in adressen van kamers van koophandel en van gemeentebesturen. Die klagten nu vorderen, voor zooverre zij gegrond zijn, voldoening. Onze Regering heeft voldoening gevraagd. Mogt haar dezelve blijven ontzegd, dan zal het oogenblik gekomen zijn dat Nederland *zijn goed regt* tegenover onbillijkheid en willekeur zal dienen te doen gelden.

Dat oogenblik, wij hopen het, is nog niet aangebroken; wij verlangen evenzeer als Zijne Excellentie de Minister voornoemd, dat het geschilpunt, door toegevendheid van beide partijen, zoo mogelijk zal worden vereffend. Intusschen, de toestand waarin handel en scheepvaart verkeerden kan niet onbepaald worden verlengd. Er dienen door u, Mijne Heeren, hangende de onderhandelingen met de Belgische regering en de bemoeienissen der internationale commissie, maatregelen te worden beraamd tot verbetering van het Maasbed. Bij de vaststelling der rijksbegroting voor het dienstjaar 1859 zal u de gelegenheid daartoe worden aangeboden. Wij vertrouwen, dat die gelegenheid door u zal worden waargenomen, en dat mitsdien op de rijksbegroting een post zal

voorkomen tot gemeld doel bestemd. In afwachting hebben wij de eer ons met den meesten eerbied te noemen

Maastricht, 28 November 1858.

De Gemeenteraad van Maastricht.

Hoofdstuk IV.

Departement van Justitie.

De ondergeteekende, door den heer Voorzitter der Eerste Kamer van de Staten-Generaal kennis bekomen hebbende van de aanmerkingen, in de afdeelingen der Kamer gemaakt betreffende het IVde hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1859, heeft de eer, in de orde der gemaakte bedenkingen of gedane vragen, het volgende in het midden te brengen.

§ 1. Zoodra het grondwettig gevorderd onderzoek der ontwerpen van wet op de regterlijke organisatie en tot vaststelling van het eerste boek van een wetboek van strafregt zal afgeloopen en het rapport daar over bij de Regering zal ingekomen zijn, zal zij zich beijveren die beide spoedig in te dienen bij de Staten-Generaal.

§ 2. Overeenkomstig den kenbaar gemaakten wensch, om bestaande vacatures bij provinciale geregtshoven en regtbanken voor alsnog niet aan te vullen dan in de meest dringende gevallen, wordt behandeld. Die aanvulling wordt geregeld door den ondergeteekende aan den Koning eerst dan voorgesteld, wanneer het getal leden gedaald is beneden het minimum, bepaald in art. 2, tweede lid, der wet van 29 Mei 1849 (*Staatsblad* n°. 21). Slechts bij één geregtshof werd onlangs van de bestaande twee vacante plaatsen ééne aangevuld, omdat daar het geval aanwezig was, in het eerste lid van gezegd artikel bedoeld, dat de dienst der justitie het noodzakelijk vorderde wegens den voortdurend ziekelijken toestand van een der raadsheeren.

§ 3. Het ligt in het plan der ontworpen wet op de reorganisatie der regterlijke magt, dat er bezoldigde ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten zullen aangesteld worden. Dat is een noodzakelijk vereischte, omdat art. 62, alinea 3, der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* n°. 85) onverenigbaar verklaart het burgemeesterschap met die waarneming van het openbaar ministerie, en art. 292 dierzelfde wet het thans nog slechts tijdelijk gedooft, tot dat de regterlijke magt op nieuw georganiseerd zal zijn.

§ 4. De invordering der justitiekosten en geldboeten in strafzaken ten voordeele van den Staat uitgesproken geschiedt door de ontvangers der registratie volgens de regelen, daarvoor in de tot dit onderwerp betrekkelijke artikelen van de Wetboeken van Strafvordering en Strafrecht en van het decreet van den 18den Junij 1811 aangewezen.

Dat ook nog andere stelsels van invordering der boven bedoelde boeten en justitiekosten bestaan kan niet worden toegestemd. De invordering heeft algemeen plaats overeenkomstig de aangehaalde wetsbepalingen, van welke, voor zoover bekend is, door de ambtenaren, met de invordering belast, niet wordt afgeweken.

§ 5. Bij het verschil van gevoelen dat bij de leden omtrent de bestaande regeling van den werkring der rijksveldwacht blijkt te bestaan, zal het der Regering niet euvel geëind kunnen worden wanneer zij verklaart, dat het haar leed doet, van de noodige middelen te zijn verstoken geworden om met de noodige veerkracht, naar de gebleken behoeften, voor de meest mogelijke bescherming van personen en beveiliging van eigendommen die zorg aan te wenden, welke zoo bepaaldelijk de taak behoort te zijn der uitvoerende magt. Zij zal echter trachten met de haar overgelaten middelen dat doel zooveel mogelijk te bereiken, en inmiddels alles aanwenden wat strekken kan om aan de nieuwe inrigting, welker nut vooral ten platten lande vrij algemeen erkend wordt, de verbeteringen aan te brengen, welke de onderfinding ten dezen aanzien gaandeweg aantoon nuttig of wenschelijk te zijn. — Ingevolge het te kennen gegeven verlangen wordt een afschrift der instructie voor den hoofdinspecteur en den inspecteur der rijkspolitie hierbij overgelegd.

§ 6. Het gebruik van rijksveldwachters alléén in die gevallen waarin de wet het doen van exploiten door dienaren der openbare magt, gelijk door deurwaarders, uitdrukkelijk toelaat, is het eenige middel om te kunnen voldoen aan den wensch, herhaaldelijk door de Volksvertegenwoordiging geuit, dat er middel mogt gevonden worden om het jaar op jaar toegenomen cijfer der justitiekosten te verminderen. Dat de opdracht dier werkzaamheid aan de rijksveldwachters door de ambtenaren van het openbaar ministerie zoodanig geschiedt, dat de eigenlijke dienstverrigtingen dier beambten er niet onder lijden, werd door den ondergeteekende aanbevolen bij circulaire van 20 October jl., n°. 110 (*Politieblad*, bladz. 873).

§ 7. In het onderhoud der rechtsgebouwen wordt daar, waar het verlangd wordt, van rijkswege voorzien, en de Regering gelooft niet dat harerzijds iets anders of meer gedaan kan worden om een einde te maken aan den ongeregelde toestand, die volgens eenige leden thans nog omtrent dit onderwerp bestaat.

De verordening, krachtens welke de gemeenten onder het Fransch bestuur aan de verplichting hebben voldaan tot het verstrekken van behoorlijke lokalen voor politieregten, is die van den 30sten Fructidor, an X, te vinden in het *Bulletin des Lois* van dat jaar.

§ 8. Werkelijk wordt slechts het dringend noodige gedaan voor den aanbouw van nieuwe gevangenissen, in afwachting van het later aan te nemen strafstelsel; maar waar huizen van arrest of van verzekering bepaaldelijk onbruikbaar geworden zijn, moet wel tot zulk eenen aanbouw worden overgegaan. Juist met het oog op de onzekerheid, welk stelsel eventueel zal worden aangenomen, komt het ongeraden voor, de nieuwe gebouwen uitsluitend cellulair in te rigten. Zij worden zóó gemaakt en de funderingen zóó ingerigt, dat inderdaad eene verandering van enkele zalen voor gemeenschappelijk gebruik in cellen een werk van weinig moeite en weinige kosten wezen zal.

§ 9. Sedert de toekenning van wachtgeld aan de uitgevallen inspecteurs der jagt en visscherij heeft het geval zich voorgedaan, dat een hunner door den Koning is benoemd geworden tot eene betrekking, waarvan de inkomsten niet uit 's Rijks schatkist worden voldaan. Deze benoeming heeft ten gevolge gehad, dat het aan den titularis vroeger toegekende wachtgeld is ingetrokken.

De Minister van Justitie,

C. H. B. BOOR.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ontvangen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, den 23sten December 1858.

VAN RIJCKEVORSEL.
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
VAN DER LEK DE CLERCQ.
SASSEN.

Hoofdstuk V.

Departement van Binnenlandsche Zaken.

IIIde AFDEELING.

§ 1. Een wets-ontwerp op de militie zal in den loop van de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal worden voorgedragen. Het voornemen bestaat, zoodra het wets-ontwerp op de militie ingediend zal zijn, dat op de schutterijen in bewerking te nemen.

IVde AFDEELING.

§ 2. De wets-ontwerpen tot regeling van de uitoefening der geneeskunst enz. zullen binnen korten tijd bij de Tweede Kamer worden ingediend.

De Regering hoopt daarna eene wet omtrent de *vee-artsnijkunst* in bewerking te nemen.

De met opzigt tot die wet medegedeelde opmerking uit ééne afdeeling geeft grond tot het vermoeden, dat men daarbij niet die wet maar eene andere heeft op het oog gehad, namelijk die tot wering van besmettelijke veeziekten. De regeling ook van dit onderwerp ontgaat de aandacht der Regering niet.

Vde AFDEELING.

§ 3. De Regering zag met genoegen, dat de meeste leden der Kamer hunne ingenomenheid met de maatregelen, omtrent de statistiek genomen, hebben te kennen gegeven.

Meerdere juistheid van de statistiek mag verwacht van den invloed der rijks-commissie voor statistiek, wier streven het zijn moet éénheid, volledigheid en naauwkeurigheid in de statistische stukken te bevorderen. Het ligt geheel in de bedoeling der Regering, dat men bij het bewerken der statistische stukken zich bepale tot die gegevens, waarop werkelijk staat kan gemaakt worden.

Het was met de instelling van eene algemeene commissie haar streven, te vereenvoudigen, te voorkomen dat dezelfde opgaven door verschillende overheden van de gemeentebesturen of van andere collegien gevraagd worden.

Dat in een land, waar vrije handel heerscht, geene groote behoefte zou bestaan aan statistische opgaven, is der Regering niet duidelijk. De handelsstatistiek is slechts een onderdeel der statistiek. Ook op de handelsstatistiek schijnt in een land, dat een

vrij-handelsstelsel heeft aangenomen, prijs te moeten worden gesteld. Er mag worden gewezen op de uitvoerige opgaven van den handel en de scheepvaart, welke maandelijks door den Board of Trade in Engeland worden uitgegeven.

De Regering vertrouwt, dat de door de provinciale wet gevoor-derde instelling van bureaux van statistiek in de provincien, de werkzaamheden der gemeentebesturen niet zal verzwaren.

§ 4. De onder art. 60 uitgetrokken som is voldoende tot dekking der uitgaven, die in 1859 voor de volkstelling zullen te doen zijn. Uit die som zullen, even als zulks in 1849 plaats had, de kosten gevonden worden van het materieel, hetwelk de gemeentebesturen behoeven voor het doen invullen der verlangde opgaven.

Indien een gemeentebestuur goedvindt met het rondbrengen en afhalen der biljetten personen te belasten buiten hen, welke het in zijne vaste dienst heeft, zullen de kosten daarvan door de gemeentekas moeten worden gedragen. Die kosten zijn in evenredigheid tot de volkrijkheid der gemeente niet zeer hoog te achten. Bijdragen van de gemeenten tot tegemoetkoming in de kosten van staatswege te maken, worden geheel niet gevorderd, gelijk dit ook vroeger niet geschied is.

Het is het voornemen der Regering, het werk der volkstelling op de minst kostbare en eenvoudigste wijze te doen plaats hebben. Het wegvallen van het onderscheid tusschen de wettige en feitelijke bevolking zou geen invloed hebben op het bedrag der kosten van de telling. De kennis der beide soorten van bevolking wordt op eene zeer eenvoudige wijze verkregen, door den inschrijver van het biljet den aard van zijn verblijf te doen opgeven.

De Regering blijft het van belang achten, dat tusschen wettige en feitelijke bevolking worde onderscheiden.

Vide AFDEELING.

§ 5. Het is der Regering aangenaam te kunnen mededeelen, dat binnen weinige dagen aan de leden van de Staten-Generaal zal worden aangeboden het rapport, door een raad van den waterstaat omtrent de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee uitgebragt.

De voorstellen van den raad worden door de Regering overwogen; en waarschijnlijk zal bij de indiening van de Staatsbegroting voor 1860 in eene ontwikkeling kunnen worden getreden omtrent het gevolg, dat aan die voorstellen, naar het oordeel der Regering, behoort te worden gegeven.

Volgens het Verslag is men van meening, dat, bijaldien de schikkingen met België kunnen worden getroffen, ook aan het bevenge-deelte van de Maas veel te doen zal zijn.

Zoolang de onderhandelingen, welke met België gevoerd worden, nog niet zijn afgelopen en eene schikking nog niet is tot stand gekomen, kan natuurlijk niet met eenige zekerheid worden opgegeven van welke werken uit die schikking de aanleg zal voortvloeijen. De Regering vleit zich dat, wanneer gelden voor zoodanige werken moesten worden aangevraagd, deze door dewetgevende magt niet zullen worden geweigerd.

Wat de Dieze betreft moet worden opgemerkt, dat die rivier in het afgelopen jaar reeds is verdiept. Eene spoedige voortzetting der werken tot afsluiting wordt bevorderd. In afwachting dier afsluiting tot eene verdere algeheele verdieping van den bodem der rivier over te gaan, zou kosten vorderen en bezwaren doen ontstaan, die te groot zouden zijn in vergelijking met het tijdelijk belang, dat er voor de scheepvaart uit zou voortvloeijen.

Mogt echter bij onderzoek blijken dat op enkele plaatsen ondiepten bestaan, welke de scheepvaart belemmeren en met weinig kosten zijn weg te ruimen, dan zal de Regering die belemmeringen doen wegnemen.

§ 6. Door vele leden is volgens het Verslag ernstig aangedrongen op de aanbidding der wet, regelende het algemeen en het bijzonder bestuur van den waterstaat.

De Regering — zij heeft dit in de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal reeds gezegd — erkent de behoefte aan die wet. Zij meent niet den schijn op zich te hebben geladen, als of zij niet genoegzaam doordrongen zou zijn van de noodzakelijkheid dier regeling. De Regering is van die noodzakelijkheid overtuigd en van meening dat, al is door de wet van 12 Julij 1855 (*Staatsblad* n°. 102) reeds een groote stap voorwaarts gedaan, daarbij geenszins mag worden stilgestaan. Het doet haar leed, dat men in eene afdeeling niet tevreden was met het antwoord ten opzichte van dit onderwerp aan den anderen tak van wetgeving gegeven. De Regering, zij herhaalt het, wil geene beloften doen, wanneer zij niet meent overtuigd te kunnen zijn, dat zij in de mogelijkheid zal zijn, die beloften te kunnen vervullen, en daarom kan en mag zij het *spoedig* indienen der wet niet toezeggen.

Dat er reeds tien jaren verlopen zijn sedert de Grondwet de

wettelijke regeling van het bestuur van den waterstaat voorschreef, kan aan het tegenwoordig Kabinet, dat eerst sedert eenige maanden is opgetreden, niet tot verwijt strekken.

Hetgeen ten slotte van deze paragraaf voorkomt, dat namelijk de aanbidding der wet op den waterstaat te meer noodzakelijk schijnt, omdat de wet van 1855, blijkens art. 86 van deze begroo-ting, tot beduidende uitgaven en tot moeilijke regtsgedingen aan-leiding geeft, noopt de Regering tot de volgende opmerkingen.

Wel bepaalt de wet van 1855 dat, indien hangende het regts-geding, in art. 9 bedoeld, wordt beslist dat de uitvoering der werken geen uitstel kan lijden, ze van rijkswege geschiedt, doch art. 11 schrijft in de 2de zinsnede voor, dat de kosten dier uitvoering, indien het regtsgeding ten nadeele van het waterschap is uitgewe-zen, worden verhaald op hen, tot wier last zij, indien het bestuur de werken had uitgevoerd of doen verrigten, zouden zijn gekomen. Is het dus al noodig, dat over de gelden of een gedeelte der gel-den, in art. 86 der begrooing uitgetrokken, worde beschikt, dan zal in den regel de uit te geven som later weder in 's Rijks schat-kist vloeijen; te eerder daar de Regering, ook volgens de dringende aanbeveling, die bij § 13 wordt gedaan, bij de uitvoering der wet de hoogst mogelijke behoedzaamheid zal in acht nemen.

§ 7. In de klagten betreffende de regeling der treinen op den Rhijnspoorweg zal van de het ophouden van den trein, welke in het Verslag wordt bedoeld, te Ede en te Maarsbergen, zoo als dit nu wederom plaats vindt, ten deele worden te gemoet gekomen. Intusschen wordt eene nadere dienstregeling voorbereid in verband met de onderhandeligen, welke daarover met het Pruisische gou-vernement worden gevoerd.

§ 8. Op blad. 11 der Memorie van Antwoord op het Voor-loopig Verlag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ten aanzien van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooing zijn de redenen medegedeeld, waarom de Regering vermeend heeft, dat hoofdstuk thans niet met kosten voor het stichten der Dalemse sluizen te moeten verhoogen. Het antwoord daàr gegeven heeft, blijkens het Verslag van de Eerste Kamer, de leden van eene afdeeling niet bevredigd, daar de tegenwoordige toestand met de veiligheid der door inundation meer bijzonder bedreigde districten inderdaad niet bestaanbaar zou zijn. De Regering meent, dat door de verbetering der dijken van de Over-Betuwe de districten, welke men op het oog heeft, *minder* dan vroeger bedreigd zijn door doorbraken en de gevolgen daarvan. Intusschen acht de Regering het noodig, dat tot het stichten der sluizen te Dalem worde overgegaan. Zij zal dan ook bij het ontwerpen eener volgende Staatsbegrooing over-wegen, of de middelen daartoe zullen kunnen worden aangewezen.

§ 9. In eene afdeeling heeft men verlangd de aandacht der Regering te vestigen op de wenschelijkheid dat, ingeval er nader eene sluiting van de Zuid-Willemsvaart noodig zijn mogt, alsdan de ambtenaren van den waterstaat in Nederland en België eenigen tijd te voren overeenkwamen om vooraf de noodige maatregelen tot bespoediging der vereischte werken te nemen, en de sluiting zelve, in het belang van handel en scheepvaart, althans eene maand te voren, zoowel in Nederland als in België, aan het publiek wierd bekend gemaakt.

De Regering vestigt, in antwoord hierop, de aandacht op het den 3den October 1851 te 'sHage tusschen Nederland en België goedgekeurde reglement A (*Staatsblad* n°. 139 van 1851), waarbij in art. 3 wordt bepaald, dat de besluiten der beide Regeringen nopens het tijdstip en den duur der aftappingen van de gemeen-schappelijke rivieren en kanalen, behalve dat van Gent naar Ter-neuzen (art. 6), *zoo vroegtijdig mogelijk* worden genomen, en op art. 110 van het reglement op het Nederlandsch gedeelte der Zuid-Willemsvaart, volgens hetwelk de stremming op een of meer kanaalpanen, zoo mogelijk, *minstens ééne maand te voren* in de *Staats-courant* openbaar gemaakt en aan iedere sluis van het kanaal aangeplakt moet worden.

Terwijl, zoo als ook aan de andere Kamer is medegedeeld, de werken der Zuid-Willemsvaart op Nederlandsch grondgebied in zoodanigen toestand zijn gebragt, dat gedurende eene reeks van jaren, buitengewone omstandigheden uitgezonderd, geene strem-ming der vaart voor die werken zou noodig zijn, zal waarschijnlijk door de Belgische regering in 1860 weder eene aftapping van het kanaal worden verlangd.

De Nederlandsche Regering zal ook dan, zooveel dit van haar afhangt, zorgen dat aan de boven aangehaalde bepalingen stip-telijk de hand worde gehouden.

§ 10. De aanmerkingen, waartoe art. 73 der begrooing, blij-kens het Verslag, verscheidene leden heeft geleid, doet de Rege-ring de vrijheid nemen het volgende in het midden te brengen.

In het verslag, uitgebragt door de Staatscommissie tot onderzoek van den verhoogden waterspiegel op de Waal en de Merwede, wordt er onder andere op gewezen: hoe de algemeen bekende verwaarloosde staat der hoofdrievieren van ons vaderland, en de

gevaaren, daaruit bij hoog opperwater en ijsgang te duchten, krachtig de hand deden leggen aan de verbetering volgens een algemeen stelsel van de hoofdrievieren, ook in verband met de behoeften der scheepvaart; hoe de gemaakte werken met gunstigen uitslag werden bekroond; hoe daaruit echter onvermijdelijk eene, althans tijdelijke, ophooging van den waterspiegel moet ontstaan; en hoedanige middelen zouden moeten worden aangewend om in dat nadeel te voorzien.

Is het nu waar, dat de belangen van uitwatering door de ge-maakte werken zijn benadeeld, zoo valt het toch niet te ontken-nen, dat de riviervverbeteringen, waarbij een zoo groot gedeelte des lands een overwegend belang heeft, niet mogten achterblij-ven, al ontstonden daaruit eenige plaatselijke bezwaren. Zoo bestond vroeger — de geachte voorzitter der Staatscommissie heeft er in de zitting der Tweede Kamer van 4 December op gewezen — bij de monding van het kanaal van Steenenhoek eene onna-tuurlijke verlaging in den waterspiegel der Oude Merwede, voort-gebragt ten gevolge eener afzuiging door sommige killen, die het bederf van de Merwede ten gevolge moest hebben, zonder dat evenwel de benedenmonden der killen genoegzame capaciteit voor den afvoer van hoog opperwater en ijs behielden. Dat men dien toestand, waardoor de Alblasserwaard met geheelen ondergang werd bedreigd, niet moet laten voortduren, schijnt geen betoog te behoeven. Ook vergete men niet, dat later de opstuwing bij verwaarloosde rivier veel grooter dan de thans bestaande zou zijn geweest, en wat de uitwatering in het algemeen betreft, daaraan veel meer nadeel zou hebben toegebragt dan ze nu ondervindt.

In elk geval, thans is het de pligt — en ook de Eerste Kamer schijnt die verplichting niet te ontkennen — om in het belang van uitwatering, met inachtneming tevens van de eischen der scheep-vaart en der rivier zelve, werken aan te leggen. De Regering meent, dat de daartoe op deze begrooing aangevraagde som, besteed op de wijze in de gewisselde stukken aangegeven, tot het doel zal medewerken, dat men zich voorstelt.

De zoo tegenstrijdige belangen van scheepvaart en van uitwa-tering hand aan hand te doen gaan is veelal bezwaarlijk; het is evenwel geenszins de bedoeling, de laatste aan de eerste op te offeren.

§ 11. De Regering ziet zich in hare verwachting, aan de an-dere Kamer te kennen gegeven, dat vóór het einde van 1858 een reglement voor het waterschap van Steenenhoek tot stand zou komen, te leur gesteld. Wel hebben de Staten van Zuidholland in hunne jongste vergadering een reglement voor dat waterschap vastgesteld, doch die van Gelderland hebben met eene meerderheid van 46 tegen 4 stemmen de regeling, zoo als die door eene gemeen-schappelijke commissie in de beiden Statenvergaderingen was voorgesteld, verworpen.

Op de toepassing van art. 23 der wet van 12 Julij 1855 (*Staats-blad* n°. 102) is thans van de zijde der Staten van Zuidholland bij de Regering aangedrongen.

Daartoe zal niet worden overgegaan dan nadat de verschillende daarbij betrokken belangen ernstig zullen zijn onderzocht. Dat van die toepassing » zulke belangrijke uitgaven » het gevolg zouden zijn, is niet wel in te zien. Het bedrag der over 1859 geraamde uitgaven voor de werken van het kanaal van Steenenhoek is, blijkens den bij de begrooing gevoegden toelichtenden staat, f 28,615; en dat dit betrekkelijk hooge cijfer, f 12,900 meer dan in 1858, noodig is, moet worden toegeschreven aan de noodzakelijke vernieuwing van de brug over het kanaal bij de Schelluinsche steeg. Dit bedrag nu, waarvan, bij voortdurend van den be-staanden stand van zaken, f 22,000 voor rekening van het Rijk zou komen, zou, bij het tot stand komen eener regeling, zoo als door de commissie uit de twee Statenvergaderingen was voor-gesteld, over verschillende waterschappen, te zamen eene aan-zienlijke oppervlakte gronds beslaande, worden verdeeld.

§ 12. Met opzigt tot hetgeen in deze paragraaf is gezegd om-trent het arrest van den Hoogen Raad van 19 Februarij 1858 kan worden te kennen gegeven, dat het op dit oogenblik een punt van ernstige overweging bij de Regering uitmaakt, door welke middelen in de bezwaren, die van de beslissing van den Hoogen Raad het gevolg konden zijn, is te voorzien. Die voor-ziening schijnt te moeten bestaan in eene verduidelijking of aan-vulling van het betrokken artikel der onteigeningswet.

Ten slotte van deze paragraaf wordt de aandacht gevestigd op den grooten spoed, die gewoonlijk ter zake van aardhaling wordt vereischt. Naar aanleiding hiervan herinnert de Regering, dat wanneer die groote spoed ontstaat uit dringend of dreigend gevaar voor doorbraak of overstroming, art 73 der onteigenings-wet aan de waterschapsbesturen het regt tot oogenblikkelijke in-bezittingneming van grond toekent.

§ 13. Bij het maken der opmerking, dat omtrent de bestem-ming der gelden, bij art. 86 aangevraagd, alle toelichting ont-

10DE ZITTING. — 24 DECEMBER.

breekt, is het waarschijnlijk der aandacht ontgaan, dat in den toelichtenden staat onder n°. 147 het volgende is gezegd:

„Zij [de Regering] is krachtens de artt. 11 en 20 der wet [wet van 12 Julij 1855] geroepen te beslissen, of eenig door een nalatig waterschapsbestuur te verrigten werk al dan niet uitstel kan lijden, en in het laatste geval verplicht, het werk van rijkswege te doen uitvoeren. Zij dient dus door een tot dat einde op de begroting uitgetrokken voldoende post in staat te worden gesteld, aan die verplichting te voldoen. Maakte het brengen van zoodanigen post op de begroting eerst wanneer de behoefte daaraan was opgekomen het onderwerp eene voordragt van wet uit, dan zou juist daàr, waar de wetgever van 1855 krachtig en spoedig wilde gehandeld zien, vertraging ontstaan. Dan zou bovendien het oordeel over het al dan niet mogelijke van het uitstellen van bedoeld werk, dat de wet van 12 Julij 1855 aan de uitvoerende magt opdroeg, in het wezen bij de wetgevende magt worden overgebragt.”

De aangevraagde gelden zullen dus, zoo dit onverhoopt noodig mogt zijn, worden bestemd voor die werken welke uitvoering, krachtens artt. 11 en 20 der wet van 1855, van rijkswege zal moeten geschieden.

Met het vorenstaande meent de Regering, in verband met hetgeen hiervoren onder § 6 reeds is gezegd als toelichting van den post onder art. 86 uitgetrokken, te kunnen volstaan.

VIIde AFDEELING.

§ 15. Uit het antwoord der Regering op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer blijkt, dat eene wet tot regeling der bewaarscholen ontworpen is en het voornemen bestaat, de regeling van het hooger onderwijs dadelijk na het tot stand komen der wet op het middelbaar onderwijs in behandeling te nemen. In de zitting van den 6den December jl. heeft verder de Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen gegeven, dat hij gegronde hoop had in staat te zullen zijn, in den loop van dit zittingjaar het bedoelde wets-ontwerp op de bewaarscholen aan te bieden.

§ 16. Hetgeen de Regering dusverre omtrent de werking der wet op het lager onderwijs vernomen heeft, is niet van ongunstigen aard. Daarover zal eerst met eenige zekerheid geoordeeld kunnen worden, wanneer de verslagen van het schooltoezigt ingekomen zullen zijn. Doch ook dan zal niet uit het oog mogen verloren worden, dat de tijdkring van één jaar onvoldoende is om over de werking eener wet met juistheid te oordeelen. Dat tot nu toe verreweg de meeste gemeenten gebruik hebben gemaakt van de vrijheid, haar bij art. 70 der wet geschonken, om het in werking brengen van eenige voorschriften der wet gedurende eenen termijn van hoogstens drie jaren uit te stellen, is naar het oordeel der Regering niet te verwonderen, daar de nieuwe regeling, ook met het oog op de vermeerdering van uitgaven, een ernstig en naauwgezet onderzoek vordert, waarbij overhaasting zou kunnen schaden. Juist met het oog op de bezwaren, aan de dadelijk volledige uitvoering der nieuwe wet verbonden, is het aangehaalde artikel in de wet gebragt. De Regering tracht evenwel van hare zijde de zaak te bespoedigen, zoo als onder andere blijken kan uit haar voorstel om de uitbetaling der rijksjaarwedden gedurende den termijn van overgang voort te zetten, hetgeen door velen geacht werd op het spoediger volledig in werking treden der wet van gunstigen invloed te zullen zijn. De Regering ziet overigens niet in hoe zij „in ernstige overweging zou kunnen nemen, of het wel mogelijk zijn zal, dat de uitvoering der wet zonder bijdrage van staatswege tot stand komt.” Art. 36 toch geeft reeds het middel aan de hand om gemeenten, die door de uitgaven tot eene behoorlijke inrigting van haar lager onderwijs te zwaar zouden worden gedrukt, te hulp te komen, en daartoe behoort ook het verleenen van bijdragen van staatswege. De wet zelve voorziet dus in het bezwaar der te groote uitgaven voor de gemeenten, zoodat andere maatregelen onnoodig zijn. In de toepassing van art. 36 wenscht de Regering met de meeste vrijgevigheid te werk te gaan, zoo als ook in de bedoeling van hetzelfde ligt. Reeds in onderscheidene gemeenten is in den loop van dit jaar hulp van wege de provincie en den Staat verleend, in drie gevallen zelfs tegen het advies van de Provinciale, maar in overeenstemming met dat der Gedeputeerde Staten.

Indien de Regering op dien weg voortgaat, zullen de bezwaren, waarop hier wordt gedoeld, vervallen.

Het tot stand komen van normaallessen maakt, evenzeer als het vestigen van kweekscholen en het verder uitvoering geven aan art. 12 der wet, een punt van behandeling uit. De daaromtrent aanhangige plannen beginnen meer en meer de uitvoering te naderen.

VIIIste AFDEELING.

§ 17. Zoo als bij het antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer door de Regering werd te kennen gegeven, zal de vraag, welke bestemming aan het Haarlemsche Paveiljoen te geven zij, van zelf ter sprake komen wanneer het tot vestigen van een museum ter plaatsing der thans verspreide rijksverzamelingen mogt worden overgegaan. Inmiddels schijnen de te Haarlem aanwezige schilderijen daar te moeten blijven.

IXde AFDEELING.

§ 18. De onderhandelingen, gevoerd tusschen de Staatscommissie voor de zaken der Maatschappij van Weldadigheid en de gekozenen tot het voorstaan van de belangen dier instelling, hebben ten gevolge gehad, dat de bekende voorstellen der Regering door de laatstgenoemden zijn aangenomen, onder voorwaarden, die thans door de Regering worden overwogen en waaromtrent eerlang eene beslissing kan worden te gemoet gezien.

Xde AFDEELING.

§ 19. Er worden steeds pogingen aangewend om den inhoud der Nederlandsche *Staats-courant* belangrijk te doen zijn. Het is dan ook tot dat einde dat onder art. 147 c eene verhooging is aangevraagd.

Wat de rivierberigten aangaat, in buitengewone omstandigheden wordt, door middel der telegraaphijnen, gezorgd dat die berigten ten spoedigste ontvangen en in de eerst uitkomende *Staats-courant* van regeringswege medegedeeld worden. In gewone omstandigheden geschiedt dit niet, omdat alsdan het één dag spoediger mededeelen der berigten niet zoodanig belang heeft, dat daartegen opweegt het ongerief hetwelk uit verzending van telegraphische regeringsberigten voor particulieren kan voortvloeiën.

Dat, zoo als thans de mededeeling geschiedt, deze alle waarde zou missen, kan niet worden toegegeven. Vroeger vond men den stand der rivieren in verschillende dagbladen verspreid en dikwerf onjuist aangegeven; thans geeft de *Staats-courant*, die des avonds uitkomt, al de officiële rivierberigten, welke in den loop van den dag bij het Departement van Binnenlandsche Zaken worden ontvangen.

's Gravenhage, den 20sten December 1858.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN TETS.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 23sten December 1858.

VAN RIJCKEVORSEL.
VAN AYLVA VAN PALLANDT.
VAN SASSE VAN YSSELT.
SASSEN.

Hoofdstuk VI.

Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz.

Art. 11. Aangaande den kenbaar gemaakten wensch in ééne afdeling der Kamer, tot voorziening, zooveel mogelijk, in het ontoereikende der tractementen van sommige predikanten ten platten lande, kan de Regering opmerken, dat ook bij haar die wensch is levendig gebleven, en dat zij dan ook zoowel om daaraan te kunnen voldoen, als om tevens te kunnen voortgaan met het verleenen van bijdragen tot voorziening in de behoefte aan meerder leeraardienst, hetzij in bestaande of nieuwe gemeenten, ongeacht de tot die doeleinden bij de begroting voor 1857 en 1858 toegestane sommen, voor 1859 bij vernieuwing een bedrag van f 10,000 daartoe heeft aangevraagd. Voor 1858 is op art. 11 toegestaan f 17,285.19 en daarvan tijdens de indiening der begroting voor 1859 besteed f 11,827.45, welk bedrag tegen 1 Januarij 1859 is overgebragt op artt. 6, 7, 8 en 9, alsdan veranderende, van nieuwe bijdragen, in uitgaven van blijvenden aard. Indien men dus van het voor 1858 toegestane bedrag de verleende sommen aftrekt, zou men op art. 11 slechts overhouden f 5457.74 en omdat dat bedrag der Regering tot de voorschreven doeleinden ontoereikend voorkwam, heeft zij voor 1859 gedacht art. 11 uitgetrokken tot een bedrag van f 15,457.74, zijnde f 10,000 hooger dan het na de verleende bijdragen beschikbaar gebleven montant van f 5457.74.

Voorts kan de Regering hierbij nog opmerken, dat ten laste

van dit artikel tevens personele toelagen worden verleend aan predikanten, wier behoeften, hetzij ter oorzaak van wijden omvang hunner gemeenten, hetzij van andere geldige redenen, eene zoodanige personele tegemoetkoming noodzakelijk maken.

De Minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz.
J. BOSSCHA.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 23sten December 1858.

VAN RIJCKEVORSEL.
VAN AYLVA VAN PALLANDT.
INSINGER.
CREMERS.

Hoofdstuk VIII.

Departement van Marine.

Bij de beantwoording van bedenkingen of opmerkingen in het Verslag medegedeeld, zal de ondergeteekende het gegeven voorbeeld van zakelijkheid en beknoptheid trachten te volgen.

§ 1. Het is niet te ontkennen, dat er vroeger pogingen zijn aangewend om in de Marine-begroting de kosten tot herstel of onderhoud van die tot uitbreiding benoodigd te scheiden en eene splitsing van gewone en buitengewone te maken.

Maar er moet herinnerd worden, dat van de zijde der Regering n het vorige jaar *uitdrukkelijk* is verklaard, dat eene dergelijke afscheiding was gebleken doelloos en niet behoorlijk uitvoerbaar, en dat ze niet meer zou plaats hebben. (Memorie van Toelichting op het VIIIste hoofdstuk voor 1858, bladz. 4.) Men mag dus niet toegeven, dat hier van eene stilzwijgende uitschuiving uit de rij der buitengewone in die der gewone uitgaven sprake kan zijn.

Nadat, gedurende eenige jaren, binnen de grenzen van een eindcijfer der begroting dat niet veel van het tegenwoordige verschilt, krachtig zal zijn aangebouwd, bij voortdurend genot van de zegeningen des vredes, zal men kunnen vragen, of zoodanig eindcijfer alleen de gewone behoefte voorstelt, dan wel of het voor een klein gedeelte als buitengewoon kan worden beschouwd. Zoolang het eindcijfer niet heeft geleverd wat zelfs bij beperkte wenschen als behoefte wordt erkend, kan eene splitsing van uitgaven in gewoon en buitengewoon niet op wezenlijkheid gegrond zijn en geen praktisch nut hebben. Het is dan ook met genoegen opgemerkt, dat op het eindcijfer zelf der begroting geene aanmerkingen zijn gemaakt.

§ 2. Het hier behandeld hoogst gewichtig onderwerp, de Nederlandsche zeemagt in de Oost-Indische bezittingen, deelt te recht in de belangstelling van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Gaarne geeft de ondergeteekende de verzekering, dat hij het te kennen gegeven vertrouwen hoog waardeert en daarin eene sterke aansporing vindt om, voorgelicht door bevoegde deskundigen, te doen al wat in hem is om de Nederlandsche zeemagt in Oost-Indie hoe langer hoe meer zoodanig samen te stellen, dat zij aan hare hooge en eervolle roeping kan beantwoorden.

Iste AFDEELING.

Kosten der administratie.

§ 3 B. Art. 4. Afscheiden van het bouwen op particuliere werven kan er van geene inkrimping of vermindering van het getal der maritime etablissementen spake zijn, zoolang de aanzienlijke rijkswervte Willemsoord door de dok- en sluiswerken grootendeels onbruikbaar is; eene omstandigheid, welke de dienst grootelijks bemoeijelijkt.

Het bouwen van onze oorlogsschepen, althans die van grooter charter, fregatten en korvetten, op particuliere werven komt den ondergeteekende verwerpelijk voor. Geene of zeer weinige particuliere werven en hellingen zullen daarvoor geschikt zijn. En wie zal, op de kans van bij publieke uitbesteding den aanbouw van een zoodanig schip te verkrijgen, zelfs al ware de plaats geschikt, eene kostbare helling bouwen? Welk particulier zal het voor dergelijke schepen vereischte drooge eikenhout in voorraad hebben?

De openbare uitbesteding van twee kleine schepen, schroef-schoeners, aan particulieren, heeft in den aanvang van dit jaar plaats gehad; aan ernstige mededeling heeft het niet onbroken. De bestekken en teekeningen zijn door den hoofdingenieur, directeur van scheepsbouw, ontworpen; binnen weinige maanden moeten die schepen gereed zijn en tot heden is er geene reden om min gunstige verwachting van den afloop te hebben.

Het is bekend, dat de aanbouw van de korvet *Groningen* niet ten gevolge van openbare aanbesteding heeft plaats gehad. Deze zaak was afgeloopen toen de ondergeteekende aan het hoofd van het Departement van Marine kwam. De aanbouw is geschied onder toezigt van een rijksingenieur der marine, volgens het ontwerp van den directeur der Nederlandsche Stoomboot-maatschappij, aan wien de levering van het geheele schip met de machine was opgedragen.

IIde AFDEELING.

Betonning, bekakening en verlichting, quarantainedienst enz.

§ 4. Art. 8. Het is den ondergeteekende eene wezenlijke vol-doening, dat zijne belofte omtrent de spoedige indiening van een ontwerp van loodswet in al de afdeelingen met genoegen is ontvangen.

Wordt nu de behoefte aan die wet gegrond op den gebrekkigen regtstoestand van het binnen-loodswezen, verre van dat te betwisten, kan de ondergeteekende zich met die zienswijze volkomen vereenigen. Maar hij, die onbekend met het loodswezen, en dus ter goeder trouw, zich voorstelt dat door eene wet eene betere dienst, een kundiger personeel, een strenger toezigt, vermindering van schipbreuken zal worden verkregen, — hij zoekt de behoefte aan eene loodswet waar ze niet te vinden is en bereidt zich teleurstellingen.

Hoewel verre van te beweren, dat de regeling en de uitoefening der loodsdienst zonder gebreken zoude zijn of niets te wenschen laten, acht de ondergeteekende zich echter gelukkig te kunnen verklaren, dat hij zich met den meesten ernst, met den meesten nadruk en met innige overtuiging verzet tegen de bewering »dat er in de uitoefening van de zee-loodsdienst gebreken zijn, waardoor een voortdurend nadeel aan handel, scheepvaart en assurantie-wezen wordt toegebracht, waardoor het leven van een aantal wakere zeelieden wordt in gevaar gebracht, en waarbij de schatkist ook een onmiddellijk nadeel lijden moet, wanneer, ten gevolge van gebreken in het loodswezen, schepen vergaan met grootendeels onverzekerd rijks-eigendom beladen.» De ondergeteekende kan volstaan, zoolang het bewijs van die gebreken hem niet geleverd wordt, zoolang hij althans, door bij hem inkomende klagen, niet in staat is gesteld, naar die gebreken streng en onpartijdig onderzoek te doen, met de ontkenning van die gebreken, en daarentegen te verklaren: »dat het toezigt op en de uitoefening van de dienst der zeeloodsen zeer voldoende is te achten, en over het geheel geene berisping, maar lof verdient.» Hij kan hier nog bijvoegen, dat in de weinige gevallen, dat er eene klacht tegen een zeeloods inkomt, maar ook als er geene klacht inkomt, terstond, uit eigen beweging — en dat behoort zoo, — als eene schipbreuk of zeeramp wordt vernomen, dadelijk van de zijde van het Departement van Marine streng onderzoek naar het gedrag van den loods wordt ingesteld, en deze, om het gewigt der zaak, zonder oogluiking, ook bij geringe schuld, gestraft wordt.

IIIde AFDEELING.

Materieel der zeemagt en van 's Rijks werven.

§ 5. Art. 20. Omtrent de bedenkingen van eene afdeeling, ter zake der herstelling van het oude dok te Willemsoord, meent de ondergeteekende te moeten herinneren:

dat eerst de laatste Commissie door gedeeltelijke uitbreking en voortdurende drooghouding van het oude dok in de gelegenheid is geweest, de zaak grondig te onderzoeken, en in Februarij jl. een verslag uit te brengen op volledige zaakkennis gegrond;

dat die Commissie stellig heeft verklaard, dat de herbouw van het oude dok *ongetwijfeld* met gunstig gevolg zal worden uitgevoerd;

dat de ondergeteekende de gemoedelijke overtuiging heeft verkregen, dat het oude dok voor eene geheele herstelling op de voorgestelde wijze vatbaar is;

dat, volgens het oordeel der Commissie, de bouw van het nieuwe dok geene leering zal opleveren voor het herstel van het oude, daar de grootste moeilijkheid, het droog- en diephouden van den dokput, bij het oude dok niet bestaat.

Zoowel om de waarschijnlijkheid dat betere voorwaarden van aanneming zullen verkregen worden indien de herbouw van het oude dok gelijktijdig met de werken aan het nieuwe wordt ondernomen, als om de noodzakelijke uitdieping van het natte dok, dat niet of slechts zeer gebrekkig kan geschieden zoolang de dam voor het oude dok moet blijven; en om de belemmering, welke die dam in het gebruik van het nieuwe drooge dok en van het buitendien niet ruime natte dok zal te weeg brengen, is het noodzakelijk, dat de herbouw van het oude dok *zoo spoedig doenlijk* worde uitgevoerd.

De Minister van Marine,
J. S. LOTSJ.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 23sten December 1858.

DE VOS VAN STEENWIJK.
HUYDECOPER VAN MAARSEVEEN.
INSINGER.
VAN BEECK VOLLENHOVEN.

Hoofdstukken IX A en IX B.

HOOFDSTUK IX A.

Nationale schuld.

Op de aanmerkingen, waartoe het IXde hoofdstuk A in de afdeelingen der Eerste Kamer aanleiding heeft gegeven, meent de Regering het volgende te kunnen antwoorden.

§ 1. Het was haar aangenaam te vernemen dat de geheele strekking der in het midden gebrachte beschouwingen omtrent de sommen tot amortisatie voorgedragen hierop nederkwam, dat men die amortisatie in al de afdeelingen goedkeurde. Met die beschouwingen, over het algemeen, instemmende, meent de Regering dan ook zich van eene bepaalde beantwoording daarvan te kunnen onthouden. Aan de leden, die van oordeel waren dat het beter zoude geweest zijn, de bedoelde sommen *reeds dadelijk* tot f 10,000,000 te brengen, wenscht zij slechts te herinneren dat bij de goedkeuring der voorgedragen begrooting voor de nationale schuld tot amortisatie zal beschikbaar zijn:

a. uit het domeinfonds	f 1,000,000.00
b. uit de middelen van het dienstjaar 1857	5,000,000.00
c. uit de middelen van de dienst 1859, ongeacht de aflossing van f 300,000 $\frac{31}{2}$ percents schuldbekentenissen van het voormalig Amortisatiesyndicaat	425,312.50

Totaal f 6,425,312.50

een bedrag, tot welks besteding minstens eenige maanden noodig zijn, zoo men den stand der beursprijzen niet buitensporig wil zien opgedreven.

§ 2. Door de renten van het bekende kapitaal van f 9,800,000 aan schatkistbiljetten voor memorie uit te trekken meent de Regering de stelling onaangetast te hebben gelaten, dat die som een werkelijk tekort in 's Rijks kas vertegenwoordigt en als zoodanig met gevestigde schuld gelijkstaat. Bij de beoordeeling van dien maatregel behoort er dus eigenlijk geen sprake te zijn van een beginsel, maar alleen van de vraag, of de vooruitzichten van dien aard zijn, dat met eenigen grond te voorzien is dat in het aanstaande jaar de uitgifte dier biljetten zou kunnen noodig worden. En hieromtrent kan, naar het inzien der Regering, voor het jaar 1859 geen twijfel bestaan; terwijl, zelfs bij het ontstaan van eenige onverwachte gebeurtenis, de gelden in 's Rijks kas voorhanden zeker zouden toereiken om de dienst behoorlijk gaande te houden, tot dat de medewerking der wetgevende magt tot het daarstellen eener suppletoire begrooting kon worden ingeroepen.

HOOFDSTUK IX B.

Departement van Financien.

§ 1. De Regering gelooft ook dat het wenschelijk is om het beheer der vicarie-goederen bij de wet te regelen, met behoud der regten van derden en van het vermogen dier stichtingen, en houdt zich daarom met het onderwerp onledig.

Vide AFDEELING.

§ 2. Art. 21. De behoefte aan eene herziening der wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), in eene afdeeling besproken, werd aangewezen met het oog op de afschaffing van doorvoerregten. De Regering moet er evenwel aan herinneren, dat art. 13 der wet van 19 Junij 1845 (*Staatsblad* n°. 28) aan den Koning de bevoegdheid heeft gegeven om de bepalingen der bestaande wetten met opzigt tot de formaliteiten omtrent ten doorvoer aangegeven goederen te wijzigen, waar zulks tot meerder gerief van den handel kan verstrekken, behoudens de te bepalen maatregelen van zekerheid voor de inkomende regten. Van dit voorbehoud is waar dit noodig werd bevonden gebruik gemaakt, en kan gebruik gemaakt worden in de gevallen, waarin het werkelijk mogt blijken, dat eene toepassing der wet van 1822 eene volledig goede werking van het tarief van regten hinderlijk mogt kunnen zijn.

VIIIste AFDEELING.

§ 3. Art. 45. Bij de inrigting van de dienst der brievenpost in de kleinere gemeenten, en bij de beoordeeling van alle verzoeken of voorstellen daartoe betrekkelijk, worden vaste regelen gevolgd, die gedurende een tijdsverloop van acht jaren proefhoudend zijn bevonden. Daarbij staat op den voorgrond, *eensdeels* de verplichting der administratie om aan de ingezetenen van elke gemeente eene gelegenheid tot het geregeld ontvangen en verzenden van brieven te geven, waardoor, ten aanzien van de hierbedoelde gemeenten wordt geacht aan het voorschrift van art. 22 der postwet te zijn voldaan; en *anderdeels* de noodzakelijkheid om de daarvoor van rijkswege aan te wenden kosten te doen blijven in verhouding tot de menigvuldigheid der briefwisseling van de gemeente welke bij den maatregel is betrokken. Is deze briefwisseling van zoodanigen aard, dat dezelve *levendig* mag worden genoemd, dan wordt die bijzonderheid niet over het hoofd gezien, of de belanghebbenden zouden moeten hebben verzuimd hunne behoeften kenbaar te maken, in zooverre daarvan niet op eene andere wijze aan de administratie mogt zijn gebleken. Buiten deze gevallen vermeent de Regering dat daaromtrent zelfs met eenige onbekrompenheid wordt te werk gegaan, daar hetgeen in dat opzigt ten behoeve van sommige kleinere gemeenten wordt ten koste gelegd, voor het minst gelijkstaat met de geheele opbrengst van het briefport op zoodanige plaatsen. Maar verder kan men niet gaan zonder de belangen van 's Rijks schatkist ten eenen male uit het oog te verliezen, en bij het afwijken van den aangenomen regel aanleiding te geven tot gelijkssoortige verzoeken van alle kanten, waaraan niet zoude kunnen worden voldaan zonder de kostbaarheid van de post-administratie alle perken te doen overschrijden.

Wat tot dusverre bijgebracht is, geldt ook ten aanzien van de belooning der ambtenaren of personen in dienst der administratie. Dat deze belooning niet in genoegzame verhouding staat tot de behoeften van de daarbij betrokkenen valt niet wel tegen te spreken; maar dit is evenzeer het geval bij de ambtenaren behorende tot andere takken van bestuur, waaromtrent het te hopen is dat te eeniger tijd bij een algemeen maatregel zal kunnen worden voorzien; maar de postbeambten staan in dat opzigt niet zooveel ten achteren bij genen, dat zulks tot het nemen van eenen bijzonderen maatregel te hunnen behoeve schijnt te mogen leiden, buiten hetgeen reeds, naar gelang hunner werkzaamheden vermeerderen, wordt gedaan.

Trouwens de zeer kleine bezoldigingen, die bij het evenvermelde vak meer dan bij misschien eenig ander worden aangetroffen, zijn niet buiten alle evenredigheid met de mate van het werk, hetwelk daarvoor van hen wordt gevorderd, en hetwelk voor sommigen slechts een klein gedeelte van hunnen tijd wegneemt.

De omstandigheid eindelijk dat er ditmaal geene afzonderlijke som voor de verbetering van het postwezen wordt uitgetrokken staat in geen verband met eenig voornemen om het bij de in dat opzigt genomen maatregelen te laten berusten. Men denkt daarmede op denzelfden voet als tot dusverre voort te gaan; maar de benoemde gelden zullen regelmatigshalve uit den algemeenen post voor onvoorziene uitgaven van het departement worden gevonden.

§ 4. Art. 47. Hetgeen de inrigting van het postwezen op de spoorwegen, bij vergelijking met andere landen, te wenschen laat, is meerendeels het gevolg van den toestand waarin de dienst der spoorwegen zelve zich tot dusverre hier te lande heeft bevonden.

Aan het verlangen om, bij het niet stilhouden der dusgenoemde sneltreinen op sommige punten waar dit noodig is, eene verwisseling van postpakketten te doen plaats hebben, zal echter, zoo men hoopt, weldra worden voldaan. Daartoe worden bijzondere toestellen zoowel aan de rijtuigen als op de stations vereischt, die reeds in aanmaak zijn.

§ 5. Het nemen van bijzondere maatregelen om het verbruik van postzegels aan te moedigen is een punt, 't welk bij de nadere herziening der postwet, die vóór 31 December 1860 moet plaats vinden, in bepaalde overweging zal komen. Tot dusverre is echter de Regering niet van de noodzakelijkheid van zoodanige aanmoediging overtuigd, al ware het alleen omdat ook, zonder verlangde aanmoediging, het verbruik der postzegels, blijkens de medegedeelde opgaven, van jaar tot jaar in eene vrij aanmerkelijke mate toeneemt.

§ 6. Eene opgave gelijk die, welke wordt gevraagd, kan niet worden geleverd.

De afkoop der tienden van den Staat heeft niet alleen plaats bij geheele tiendblokken, maar ook bij gedeelten van tiendblokken, hoe gering deze gedeelten ook mogen zijn.

De Regering is echter gaarne bereid de inlichtingen te geven, die zij verstrekken kan.

Toen in het jaar 1841 het beheer der staatsdomeinen tot het De-

partement van Finantien overging, was de Staat nog in het bezit van 2115 tiendklampen, waarvan de revenu in dat jaar beliep f 407,661. Daarvan zijn, sedert dat tijdstip tot en met 1847, in het openbaar en onder's hands vervreemd voor f 2,670,010.40.

Na dat tijdstip hebben geene vervreemdingen van tienden meer plaats gehad, dewijl de veilingen, welke inmiddels nader werden beproefd, zonder voldoende resultaat bleven.

Na de wet van den 29sten Augustus 1848 (*Staatsblad* n°. 39) zijn de afkopen echter toegenomen. De opgaven daarvan, welke ingevolge die wet jaarlijks aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn gezonden, toonen aan dat gedurende de jaren 1850 tot en met 1857 1040 afkopen hebben plaats gehad, gezamenlijk loopende f 926,459.32. In 1848 en 1849 zijn er geene tot stand gekomen.

Op den 1sten Januarij 1858 was de Staat nog in het bezit van 1123 tiendklampen, welke bij verpachting in dat jaar f 217,844.20 hebben opgebracht.

De Minister van Finantien,
VAN BOSSE.

Nadat de vorenstaande antwoorden op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen waren ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 24sten December 1858.

DE VOS VAN STEENWIJK.
VAN DER OUDERMEULEN.
VAN WEEL.
VAN BEECK VOLLENHOVEN.

Hoofdstuk X.

Departement van Oorlog.

Ofschoon in de missive, ten geleide der in de afdeelingen van de Eerste Kamer voorgedragen aanmerkingen op dit hoofdstuk, door den heer Voorzitter dier Kamer wordt te kennen gegeven, dat de mededeeling er van geschiedt om mij in staat te stellen, *des verkiezende*, daarop eenig schriftelijk antwoord te geven, zoo neem ik deze gelegenheid gaarne waar om mij omtrent sommige belangrijke punten nader te verklaren. Ik zal deswege de orde, bij de aanmerkingen gevolgd, in acht nemen.

§ 1. Met opzigt tot het eerste gedeelte van deze paragraaph vlei ik mij, dat het genoeg zal wezen te zeggen dat ik de begroting van het Departement van Oorlog voor 1859 mede als van tijdelijken aard beschouw, en dat ik, *in afwachting van de uitkomsten der beraamde legerorganisatie, de bestaande samenstelling zal handhaven.*

Hoezeer altijd bereid om zooveel mogelijk aan de wenschen, welke tot het verkrijgen van inlichting door de Vertegenwoordiging wordt geuit, te gemoet te komen, zoo moet ik bij de redenen van verhandeling, welke daarvoor in den boezem der Kamer zelve zijn bijgebracht, nog voegen, dat het mij op dit oogenblik moeilijk zou wezen om wegens *het stelsel van verdediging des lands* in meerdere beschouwingen te treden dan bij het behandelen der ontwerp-begroting bij het andere deel der Vertegenwoordiging heeft plaats gehad, waarbij ik mij op het verlangen der Kamer bepaald heb de advesein van het Comité van Defensie mede te deelen, en waarbij ik toen gezegd heb, gemagtigd te zijn om die mededeeling aan de Staten-Generaal, dat is aan de beide Kamers, te doen; omtrent welk punt ik reeds de eer heb gehad mij met den Voorzitter der Vergadering in relatie te stellen.

§ 2. De beschouwingen in deze paragraaph, kort te zamen gevat, zijn van gewigtigen aard en zeer opmerkelijk. De moeilijkheid der zaak, niet om eene legerorganisatie te ontwerpen, maar om die zooveel mogelijk met eenparigen bijval tot stand te brengen, ontveins ik mij niet, vooral wegens de verwachtingen welke omtrent een lager eindcijfer der begroting van Oorlog door verschillende leden der Vertegenwoordiging gekoesterd worden. Het zal op deze vraag aankomen: wil men 's Rijks defensie, waaraan de Grondwet een afzonderlijk hoofdstuk heeft toegewijd, in den zin dier wet *al of niet* voor goed regelen? Zoo ja, dan zal het eene tweede vraag zijn, of men er de noodige middelen voor zal willen toekennen.

Aan die regeling zijn de onafhankelijkheid van den Staat en daarmede het behoud van onze dierbaarste voorregten verbonden.

En landmagt, en militie, en schutterijen, en de punten van verdediging zullen daarbij ter sprake moeten komen, tevens en in verband met 's Rijks zeemagt; — doch het zou eene niet genoeg te waarden zaak zijn, indien het *gemeen overleg* tusschen de Regering en de Staten-Generaal daaromtrent die rigting nam, welke in de Tweede Kamer zelve werd aangeprezen, namelijk om ein-

delijk de gedurige debatten over dit onderwerp te doen ophouden, daar dit *gedurige* inderdaad de kracht der bestaande instellingen verzwakt.

Wanneer eenmaal de verdediging des lands op vasten voet gebracht zal zijn, dat men weten zal waaraan men zich in oogenblikken van gevaar moet houden, dan zullen de geldelijke offers welke daarvoor op den duur gevorderd worden, ja overmijdelijk zijn, ligter worden gedragen, bij het bewustzijn der zekerheid, welke daarvoor ook voor de veiligheid des lands, der personen en bezittingen, zooveel menschelijke krachten en voorzorgen dit vermogen, wordt verkregen.

§ 3. De gebreken in de wijze van plaatsvervangings bij de nationale militie niet opgegeven zijnde, is het moeilijk daaromtrent in eenige opheldering te treden.

Voor zooveel echter daarbij gewezen is op het onlangs in Frankrijk ingevoerde stelsel van plaatsvervangings, meen ik op de vraag, daarbij voorgesteld, te moeten antwoorden, dat de ondervinding zich omtrent dat stelsel nog niet heeft doen kennen, doch dat hetgeen welligt uitvoerlijk is in een Rijk met eene bevolking van tusschen de 30 en 40 millioen zielen, groote bezwaren zou opleveren in een land hetwelk op zijn hoogst genomen slechts 1/10 deel van die bevolking bezit. Daarenboven zou het de vraag wezen, of voor het te storten geld een evenredig getal geschikte personen zou kunnen worden verkregen, of het de militaire geest bij de natie niet geheel zou uitdooven.

De aangenomen comptabiliteits-beginselen zouden aan de uitvoering mede in den weg staan. Hoe zouden die gelden worden beheerd? Bij wege van *speciaal fonds*? Dit is niet denkbaar bij den weêrzin welke daarvoor bij de Vertegenwoordiging bestaat. Indien nu de gelden in 's Rijks schatkist gestort en de benoodigde uitgaven te dezer zake op de begroting gebragt worden, wat zou er van de zaak worden, indien de begroting wegens het te hooge eindcijfer wierd afgekeurd, of indien men evenredig bezuinigingen op andere artikelen verlangde, ten einde het aangevraagde subsidie voor de werving te kunnen goedkeuren? Men moet met opzigt tot eene dergelijke zaak niet aan het tegenwoordige alleen, maar ook aan de toekomst denken, en dan behoort zulk eene veronderstelling, als hier bedoeld, niet tot de onmogelijkheden.

Integendeel ware het wenschelijk dat de vrijwillige dienstnemen in den zin der bedoeling van art. 181 der Grondwet, *en dus tot vermindering van het getal op te komen miliciens*, op andere wijze mogt kunnen worden bevorderd.

Wanneer men toch nagaat dat de militaire dienst eene vaste en geregelde verzorging oplevert; dat daarin, in algemeenen zin, voor kleeding, huisvesting en voeding wordt gezorgd; dat de personen welke zich daaraan toewijden aan orde, zindelijkheid en tucht worden gewend; dat zij, voor zoover hun dit ontbreekt, nog in de gelegenheid worden gesteld om onderwijs te verkrijgen; dat aan hen, die zich door hunne zedelijke gedragingen en applicatie daarvoor vatbaar toonen, het uitzigt is geopend op den eervollen onderofficiersstand, waarvoor thans ook een fonds bestaat, dat door vrijwillige deelneming aanmerkelijke voordeelen voor eenen lateren leeftijd aanbiedt, waarvan velen reeds de vruchten genieten; hoe door het zoo prijzenswaardig bestuur van het Fonds tot aanmoediging van de gewapende dienst in de Nederlanden, aan een tal van oude militairen, hunne weduwen en weezen ondersteuning wordt verschafft, — dan is het te verwonderen, dat de vrijwillige dienstnemen niet overal in den lande meer worden aangemoedigd; gezwegen nog van de verdere belooningen en het avancement dat aan elk verdienstelijk militair te beurt kan vallen; en het zou voor het Bestuur van Oorlog eene hoogst welkome zaak zijn indien de gewestelijke en plaatselijke besturen zich dit onderwerp wilden aantrekken en het ter harte nemen; of indien eenige vaderlandsche onderneming zich de aanmoediging van de vrijwillige dienst bij de landmagt mogt ten taak stellen.

IVde AFDEELING.

§ 4. Art. 13. De aanleiding tot het verminderen der som voor de *remonte* op het bedrag, daarvoor thans uitgetrokken, is gelegen in de omstandigheid, dat de samenstelling der corpsen voor het oogenblik blijft zoo als zij is, en dat, daar het getal manschappen onder de wapenen dus zeer waarschijnlijk in 1859 hetzelfde of nagenoeg gelijk aan 1858 zal wezen, ik daarop ook den aankoop der paarden zal berekenen, opdat het getal daarvan niet te groot zoude zijn voor het personeel waardoor het verzorgd wordt.

Vde AFDEELING.

§ 5. Art. 14. Met nadruk leg ik hierbij de verklaring af, dat ik al wat in mijn vermogen is zal aanwenden om de orde, welke op de militaire academie heerschen moet, in het belang zoowel van het leger als der ouders te handhaven en te behartigen. Hierbij neem ik de vrijheid mij te bepalen, overtuigd zoo als ik ben, dat de wenschelijk geachte mededeeling wegens *de oorzaken* van het-

10DE ZITTING. — 24 DECEMBER.

geen onlangs aan die inrigting is voorgevallen, en van de middelen welke daartegen zullen worden in het werk gesteld, geen resultaat zou opleveren in den geest van hetgeen bij de eerste zinsnede van deze paragraaf bedoeld wordt, maar integendeel die bedoeling zou kunnen tegenwerken.

Aan de uitvoerende magt moet te dezen aanzien zoover mogelijk de vrije hand worden gelaten.

Xde AFDEELING.

§ 6. Art. 20. Onderscheidene omstandigheden hebben bijgedragen om den voorraad juistheidswapenen niet dadelijk zoo groot te maken als voor de behoefte van het leger noodzakelijk is.

Het is mij echter aangenaam hierbij thans te kunnen opgeven, dat in die behoefte gaandeweg wordt voorzien, en dat nog vóór of althans met het einde van het aanstaande jaar, ongeveer 15,000 stuks geweren beschikbaar zullen zijn, waardoor dus verreweg het grootste aantal der in gestadige dienst blijvende manschappen gewapend zullen wezen.

XIde AFDEELING.

§ 7. Art. 22. Bij het Bestuur van Oorlog bestaat geene strekking om vestingen te behouden, welke voor 's Rijks verdediging niet noodzakelijk zouden wezen.

Maar de inzichten en het standpunt van beoordeeling daaromtrent zijn zeer verschillend. Ook dit onderwerp behoort tot de zoodanige welke definitief geregeld behooren te worden. Er moet een vast systema van defensie wezen. Eenmaal aangenomen, zullen de verschillende belangen zich daarnaar ook beter schikken. De bezwaren omtrent het stremmen der nijverheid zullen altijd in zekere mate blijven bestaan, doch zij dienen gerangschikt te worden onder dezulke, welke ook in andere opzichten aan het algemeen maatschappelijk belang ten offer gebracht moeten worden.

XIVde AFDEELING.

§ 8. Art. 39. Ten aanzien van het pensioneren wordt met de meeste omzigtigheid te werk gegaan. Die er op zekeren leeftijd om vragen hebben daarop aanspraak ingevolge de wet, en er is bijna geen belanghebbende in den loop van dit jaar gepensioneerd die niet in dat geval is.

's Gravenhage, 23 December 1858.

De Minister van Oorlog,
VAN MEURS.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 23sten December 1858.

DE VOS VAN STEENWIJK.
D'ABLAING VAN GIESSENBURG.
BLANKENHEYM.
CREMERS.

Hoofdstuk XI en XII.

HOOFDSTUK XI.

Departement van Kolonien.

Ten einde zijnerzijds geene vertraging te brengen in de beraadslagingen bij de Eerste Kamer der Staten-Generaal over de begroting der Staatsuitgaven voor het kort op handen zijnde jaar 1859, haast de ondergeteekende zich de bij brief van den Voorzitter dier Kamer van gisteren aan hem medegedeelde aanmerkingen, welke in de afdeelingen ter gelegenheid van het ontwerp van wet betreffende hoofdstuk XI gemaakt zijn, kortelijk te beantwoorden.

§ 1. Uit de bij de Tweede Kamer gewisselde stukken en gevoerde discussien is reeds gebleken, dat de maatregel betreffende het openstellen voor den groothandel van negentien havens, tot dus verre slechts voor den kusthandel geopend, niet van den ondergeteekende is uitgegaan en dat hij de verantwoordelijkheid daarvoor niet op zich heeft genomen. Hij heeft er zich toe bepaald, de werking daarvan, waar die meest schadelijk voorkomt, zooveel mogelijk te temperen, zoo als trouwens reeds uit de gemaakte aanmerking blijkt.

Het is niet te ontkennen, dat wanneer in de gedachte havens niet wordt verleend het genot der lagere regten, bepaald op den invoer van wollen of katoenen goederen met certificaten van Nederlandschen oorsprong of bewerking, er gevallen kunnen voorkomen, waarin de Nederlandsche nijverheid de haar toegedachte bescherming mist.

Zoodanige toestand bestaat echter reeds nu in een aantal voor den grooten handel sinds langeren tijd geopende havens, met name: Tapanolie, Benkoelen, Ayer Bangies, Sinkel en Baros op de Westkust van Sumatra; Palembang en Moeara Kompeh op de Oostkust van Sumatra; Bandjermassin op Borneo; Muntok op Banka; Koepang op Timor, en uit de stukken handelende over de

resolutie van 14 November 1834, n°. 4 (*Staatsblad* n°. 56), blijkt ook, dat de daarbij bevolen maatregel niet anders dan de bescherming der Nederlandsche nijverheid heeft ten doel gehad.

Door die verordening ook van toepassing te doen verklaren op de met 1 Mei 1859 geopende havens heeft de ondergeteekende dus niets vreemds of nieuws daargesteld, zoo als de gemaakte aanmerking zou kunnen doen gelooven. Dan wat daarvan zij, het maakt bij hem een punt van ernstige overweging uit, het Indisch Bestuur in bedenking te geven, van de vroeger gegeven magtiging geen gebruik te maken dan daar waar de middelen tot goed toezigt en geregelde heffing volkomen aanwezig zijn.

§ 2. Uit het bij § 21 der Memorie van Beantwoording betreffende het voorstel van wet tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1856 gegeven antwoord is reeds gebleken, dat en waarom het niet in de bedoelingen van den ondergeteekende ligt, nadat de jongste vermindering der voor zeegevaar te assureren sommen nog geen drie maanden geleden is ingevoerd, thans weder verder te gaan.

§ 3. Wat betreft den verkoop van gouvernementenproducten in Indie, is het den ondergeteekende voorgekomen dat de daartoe betrekkelijke aanmerking haren oorsprong niet kan ontleenen aan gevoelens of voornemens door hem in de andere Kamer geuit, maar eerder is te beschouwen als eene verklaring van eene zienswijze tegenovergesteld aan die van hen, die met meerderen of minderen aandrang eenen meerderen verkoop van die producten in Indie voortdurend aanbevelen.

Overigens merkt de ondergeteekende op, dat de verkoop in Indie nog nimmer de maxima van 200,000 pikols koffij en 150,000 pikols suiker heeft bereikt, bij de wet van 22 December 1853 (*Staatsblad* n°. 129) daarvoor gesteld.

Ter voldoening zooveel mogelijk aan het daartoe geuit verlangen om de verhouding te kennen tusschen het zuiver provenu van in Indie en in Nederland verkochte koffij en suiker, worden hierbij overgelegd twee staten, houdende vergelijking van de in de beide laatste jaren in Indie en in Nederland voor die producten behaalde prijzen.

De beschouwingen, in deze paragraaf opgenomen ten aanzien van een eventueel in te voeren tarief van in- en uitgaande regten, zullen in het breede ter sprake gebragt kunnen worden wanneer eene daartoe strekkende wet zal worden voorgedragen, zonder welke geene wijzigingen ten aanzien van dit voor het moederland even gewigtig onderwerp als voor de kolonie kunnen worden daargesteld. Moge de uitspraak » dat onze nijverheid bezwaarlijk met de vreemde kan mededingen » in sommige opzichten waar zijn, dan moet dit een spoorslag zijn zoowel voor de Regering als voor de ingezetenen, om de oorzaken dier minderheid te doen plaats maken voor een gezonder stand van zaken dan die welke op den duur op beschermende regten zou berusten.

Wat eindelijk betreft de aanbeveling om in het cultuurstelsel, de afschaffing der heerendiensten en de vervanging daarvan door vrijen arbeid en dergelijke inrigtingen of maatregelen niet dan met de uiterste behoedzaamheid te werk te gaan, kan de ondergeteekende niet inzien daartoe zijnerzijds aanleiding te hebben gegeven.

§ 4. Het is den ondergeteekende niet bekend, dat er aan het Departement van Kolonien misbruik zou worden gemaakt van ambtelijk verkregen wetenschap omtrent belangrijke koloniale aangelegenheden. Ook is hem, op ééne enkele uitzondering na, waarvoor goede oplossing te vinden is, onbekend — 't geen toch in de memorie van aanmerkingen gezegd wordt — dat het niet zelden gebeurt dat nieuwsbladen, zelfs in het buitenland verschijnende, berigten mededeelen, welke tot dusverre hier te lande geheel onbekend waren gebleven.

Mogt dit beweren desniettemin overeenkomstig de waarheid zijn, dan zal de ondergeteekende tot de uitroeping van dat kwaad voor geene strenge maatregelen terugdeinzen. Mogt het daartegen ongegrond zijn, dan mag de blaam niet op het Departement van Kolonien blijven rusten; de ondergeteekende vertrouwt dat het lid of de leden, die tot deze aanmerking heeft of hebben aanleiding gegeven, de grondheid daarvan, hetzij door vrouwelijke mededeeling, hetzij bij gelegenheid der openbare discussie, zullen staven.

De Minister van Staat, Minister van Kolonien,
ROCHUSSEN.

HOOFDSTUK XII.

Onvoorzienne uitgaven.

Uit het verslag van dit hoofdstuk is het der Regering gebleken, dat in ééne der afdeelingen onderscheidene leden hunne verwondering hebben te kennen gegeven over het gedurig klimmen der uitgaven van geheimen aard, welke schier op al de onderdeelen der begroting plaats hebben en waaraan zij hunne goedkeuring niet konden geven.

10DE ZITTING. — 24 DECEMBER.

De meening, dat die uitgaven gedurig geklommen zouden zijn, is niet geheel juist. Over 1855 is ruim f 30,500, over 1856 ruim f 14,000 en over 1857 ruim f 23,000 daarvoor benoodigd geweest.

De Regering is intusschen met die leden van gevoelen, dat het voor wenschelijk mag worden gehouden, de geheime uitgaven zooveel mogelijk te beperken, en zij zal trachten de herhaling dezer bedenking te voorkomen; ofschoon het welligt niet mogelijk zal zijn, deze soort van uitgaven, die nu en dan in het belang van de dienst onvermijdelijk zijn, geheel te doen wegvallen.

De Minister van Financien,
VAN BOSSE.

Nadat de vorenstaande antwoorden op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen waren ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld bij de Commissie van Rapporteurs, den 24sten December 1858.

VAN WESSEM.
INSINGER.
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
VAN MEEUWEN.

BIJLAGE A.

VERGELIJKING tusschen de opbrengst per pikol van de in Indie verkochte Padang-koffij en de Java-koffij in Nederland, in de jaren 1857 en 1858.

PADANG-KOFFIJ.			JAVA-KOFFIJ.		
Tijdstip der veilingen.	Hoeveelheid in pikols.	Opbrengst per pikol in Indie.	Tijdstip der veilingen.	Hoeveelheid in pikols.	Opbrengst per pikol in Nederland.
1857. April	40,000	f 32.90	1857. Maart	439,300 ⁷⁴⁵ / ₁₀₀₀	f 35.67 ⁵ / ₁₀
Julij	40,000	34.02	Augustus en		
October	40,000	35.81	September	347,345 ⁶⁹⁰ / ₁₀₀₀	40.76 ² / ₁₀
December	40,000	23.52			
1858. Maart	45,000	f 24.11	1858. April	451,059	f 26.11
Junij	50,000	25.19	September	628,617 ⁸⁶⁰ / ₁₀₀₀	p. m. 31.12 ⁶ / ₁₀
September	50,000	28.25			

BIJLAGE B.

VERGELIJKING tusschen de opbrengst per pikol van de in Indie en in Nederland verkochte Java-suiker, in de jaren 1857 en 1858.

JAVA-SUIKER N°. 16, VERKOCHT IN INDIE.			JAVA-SUIKER, VERKOCHT IN NEDERLAND.		
Tijdstip der veilingen.	Hoeveelheid in pikols.	Opbrengst per pikol.	Tijdstip der veilingen.	Hoeveelheid in pikols.	Opbrengst per pikol (verschillende n°. dooreen).
1857. December.	60,000	f 18.25	1857. Maart	238,725 68	f 22.31 ⁵ / ₁₀
			Mei.	348,539 89	24.70 ² / ₁₀
			Julij	242,806 33	23.11
			September	62,465 75	19.65 ² / ₁₀
			November	26,423 47	14.90 ⁷ / ₁₀
1858. September.	40,000	f 17.84	1858. Maart	179,161 45	f 16.51 ¹ / ₁₀
			Mei.	175,932 38	15.25 ⁵ / ₁₀
			Julij	270,863 06	15.66 ¹ / ₁₀
			September	144,733 61	p. m. 16.20
			November	47,956 46	p. m. 14.40

NB. Van de in Nederland verkochte suiker heeft n°. 16 gemiddeld opgebragt in 1857 f 22.50 en in 1858 f 15.98⁴/₁₀ per pikol.

Bij de vergelijking moet niet worden uit het oog verloren de tijdelijk zeer lage stand der vrachten, waarvan het gevolg is, dat in Indie zooveel meer kan worden besteed als de vracht beneden het gewone bedrag is, gevolgelijk plus minus f 1.50 per pikol.

Ontwerp van Wet op de Middelen.

§ 1. Wanneer men het oog vestigt op den loop der omstandigheden gedurende het tegenwoordige dienstjaar, dan is er naar de meening der Regering geen genoegzame grond tot vrees als of de raming van de middelen voor 1859 ook maar eenigzins overdreven is te achten.

De opbrengst van de belastingen gedurende de elf eerste maanden van 1858 overtreft die van het gelijktijdperk van 1857 met niet minder dan 18 tonnen gouds, en is meer dan drie millioen hooger dan de raming. Als algemeene grondslag van raming der middelen voor 1859 nam de Regering de opbrengst aan zoo als die geweest is in 1857: er blijft dus nog eene hoogst aanzienlijke speling over.

Bestaat er echter gegronde vrees voor teruggang in die opbrengst?

De Regering gelooft het niet. Zeker is het dat de gevolgen van de handelscrisis van het vorige jaar meer en meer verdwijnen, en dat er wederom meer levendigheid in den handel wordt waar genomen. Heeft nu de algemeene welvaart onder den eersten druk van de crisis van 1857 geenen nadeeligen invloed op de opbrengst der belastingen uitgeoefend, dan voorzeker is de vrees overdreven te achten dat zoodanige invloed zich nu nog later zou doen gevoelen.

Daar, waar met grond eene vermindering van opbrengst was te voorzien, is dit geenszins uit het oog verloren: getuige de raming van de opbrengst der domeinen, der tienden en der telegraphie. De ramingen van de opbrengst der posterijen en der regten van zegel, registratie, hypotheek en successie, die meer bepaald als te hoog opgevoerd werden aangewezen, zijn juist geheel in overeenstemming met de vroeger gevolgde wijze van raming der middelen opgemaakt. De som, voor de genoemde indirecte belastingen uitgetrokken, is nog bijna f 170,000 minder dan de gemiddelde opbrengst over het tijdvak van dertig maanden, dat bij de raming tot grondslag werd genomen. Deze raming, even als die voor de posterijen, vindt overigens mede eene volledige bevestiging harer juistheid in de uitkomsten der elf eerste maanden van het loopende jaar, welke het 11/12 gedeelte der voor de dienst 1859 gestelde opbrengsten niet onbelangrijk overtreffen. De Regering meent dat men bij het opmaken der raming bovenal de waarheid en waarschijnlijkheid moet trachten nabij te komen. Wanneer eene raming voor een volgend dienstjaar zoo ver blijft beneden het cijfer der opbrengst van het onmiddellijk voorafgaande, gelijk thans het geval is, is er waarlijk geene reden om voor onvoorzigtigheid te vreezen.

De Regering gelooft zich te dezer plaatse te mogen onthouden van de beantwoording van beschouwingen en wenschen die met de voorgedragen wijzigingen in sommige belastingen in verband staan, vermits de behandeling der daartoe betrekkelijke wetsvoorstellen weldra eene meer geschikte gelegenheid voor die gedachtenwisseling zal aanbieden.

§ 2. De Regering is mede van oordeel dat eene herziening der wetten op het personeel en de patenten tot de wenschelijke zaken behoort, en zij geeft dan ook gaarne de verzekering, dat dit gewigtig onderwerp door haar niet uit het oog wordt verloren.

Niet minder is zij overtuigd van de noodzakelijkheid eener herziening der wetten op de grondbelasting, en het voornemen bestaat dan ook bij haar om een daartoe betrekkelijk wetsvoorstel te doen, dat de voorlooper zal zijn van een ander voorstel 't welk de Regering zal doen ter regeling van de herziening van de huurwaarde der gebouwde eigendommen.

Eene herziening van de huurwaarde der ongebouwde eigendommen komt ook aan de Regering hoogst moeilijk voor. Het voornemen bestaat niet om deze herziening te ondernemen.

§ 3. De geheele opheffing der Staatsloterij ligt voor alsnog niet in de bedoelingen der Regering. De meest gegronde bezwaren tegen die inrigting zijn die, welke betrekking hebben op hare schadelijke gevolgen voor de geringere klassen. Om deze tegen te gaan heeft men in de eerste plaats zich bepaald tot langzaam opruimen van het huurstelsel; het element hetwelk het meest aanleiding heeft gegeven tot de misbruiken welke den weezin tegen de loterij hebben opgewekt.

In die rigting meent de Regering te moeten volharden, en vooreerst te moeten afwachten wat het gevolg van de genomen maatregelen zal zijn.

§ 4. Eenige leden hebben inlichtingen gevraagd nopens de werking der accijnswetten op de suiker en nopens den invloed daar door op de Nederlandsche suikerraffinaderijen uitgeoefend.

Sedert het in werking komen der wet van 14 Julij 1855 (*Staatsblad* n°. 104) is voor de schatkist eene jaarlijksche opbrengst van f 2,000,000 verkregen uit den suikeraccijns, zonder dat de invordering er van tot moeilijkheden heeft aanleiding gegeven.

Telken halfjare bleek het minimum van opbrengst voor het Rijk reeds betaald of overeenkomstig de tweede en derde zinsneden van art. 1 der wet van 26 April 1852 (*Staatsblad* n°. 94) uit de on-aangezuiverde vijf ten honderd en door ponsd-ponsgewijzen omslag over het debet der rekeningen van de raffinadeurs te kunnen worden aangevuld, zoodat er geene vermindering van de afschrijvings-som en geene toepassing van art. 4 der zoo even genoemde wet te pas kwam. Een hiernevens gevoegd staatje A wijst de cijfers aan van de uitkomsten der afrekeningen welke sedert de wet van 1855 aan het eind van elken halfjarigen termijn hebben plaats gehad.

Ten aanzien van de gevolgen der wet op de suikerraffinaderijen moet de Regering vooral wijzen op de feiten uit statistieke opgaven blijkende, zoowel wat Nederland als wat andere landen betreft.

Voor al in het laatst van het jaar 1857 en in het begin van dit jaar zijn er van de zijde der suikerraffinadeurs bezwaren geopperd over de werking van de wet van 1855. Ook bij de behandeling van dit wets-ontwerp op de middelen zijn die in de Tweede Kamer te berde gebracht. De mindere aanvoer hier te lande van ruwe suiker en de geringere uitvoer van geraffineerde, betoogde men, waren de bewijzen van de nadeelige werking der wet. De Regering meent deze beweringen te moeten tegenpreken. Het gevolg van de minder voordeelige omstandigheden waarin de handel verkeerd heeft wordt, haars inziens, ten onregte gekeerd tegen de wet.

De Regering legt hiernevens een staatje B over, waarin de cijfers voorkomen, welke de Nederlandsche, Belgische en Engelsche statistieken omtrent in- en doorvoer van ruwe suiker en omtrent den uitvoer van geraffineerde aantoonen. Uit dat staatje blijkt, dat in België de vermindering van invoer van ruwe suiker en van uitvoer van geraffineerde in verhouding zoo niet grooter, minstens even groot als in Nederland is geweest; en dat de doorvoer van ruwe suiker in 1855 4,239,500 Ned. pond, in 1856 niet meer dan 594,441 Ned. pond en in 1857 niet meer dan 1,032,927 Ned. pond heeft bedragen, terwijl deze laatste hier te lande in 1857 tot 41,788,680 Ned. pond van 38,942,407 Ned. pond in 1856 is geklommen, niettegenstaande aanvoer uit Java ruim 21/2 millioen Ned. pond minder is geweest.

De invoeren uit Java bedroegen sedert 1850 als volgt:

1850	79,500,575 Ned. pond.
1851	80,648,059 " "
1852	83,019,575 " "
1853	75,984,474 " "
1854	87,133,098 " "
1855	65,160,449 " "
1856	83,830,630 " "
1857	81,014,426 " "

In Engeland is wel is waar de invoer ten verbruike ongeveer gelijk aan de vroegere jaren gebleven, doch de uitvoer van geraffineerde suiker is daar van 19 millioen pond in 1856 tot 7 millioen pond in 1857 gedaald. Wanneer men deze uitkomsten nagaat en dezelfde verschijnselen ook in andere landen in niet geringer mate dan hier waarneemt, mag de Regering daaruit het besluit trekken, dat omstandigheden van algemeenen aard zoodanige gevolgen hebben veroorzaakt en dat men die gevolgen ten onregte toeschrijft aan de wet van 1855. De minder gunstige toestand waarin de handel van de geheele wereld in den laatsten tijd verkeerde, was oorzaak ook van de nadeelige uitkomsten voor dezen bijzonderen tak van handel en industrie, zoowel hier als elders. Zelfs in Frankrijk is de uitvoer van geraffineerde suiker in 1857 1,826,278 Ned. pond minder geweest dan in 1856.

De invloed door dien algemeen nadeeligen handelstoestand op de Nederlandsche raffinaderijen uitgeoefend is gewis niet uitgebleven; de Regering bezit daaromtrent echter geene verdere gegevens. De hooge prijzen van ruwe suiker in de afgelopen jaren hebben noodwendig ook invloed uitgeoefend op het verbruik. Intusschen mag men hopen dat men ook dien nadeeligen invloed van den algemeenen handelstoestand zal kunnen te boven komen. Grond tot die verwachting vindt men vooral in de omstandigheid, dat de uitvoer van geraffineerde suiker over de elf afgelopen maanden van dit jaar 10,326,246 Ned. pond meer is dan de uitvoer over hetzelfde tijdvak van 1857.

§ 5. Op de vraag wat er geschied is met de renten van het kapitaal, ten name van den Hoogen Raad van Adel ingeschreven, gedurende de beide jaren dat die renten alleen voor memorie op den staat van raming der middelen gebracht zijn, kan geantwoord worden dat die renten in 's Rijks kas zijn gestort, en, zoo als uit de Staatsrekeningen over die jaren blijken zal, aan het Rijk verantwoord worden, even als zulks geschied is gedurende de reeks van jaren, waarin het cijfer der renten op den gezegden staat was uitgetrokken.

Naar het oordeel van den ondergeteekende kon of mogt daaromtrent niet anders gehandeld zijn. Eene inkomst toch, die gedurende zoo vele jaren bij de begrootingswetten aan den Staat was toegewezen, en op nieuw, zij het dan voor memorie, in de wet op de Middelen was opgenomen, heeft zeker in zoover eene wettelijke bestemming verkregen, dat zij niet zonder nadere wetsbepaling tot een ander einde zou mogen worden aangewend. Het uittrekken dier renten voor memorie geschiedde in der tijd alleen met het oog op eene nadere wettelijke regeling van het onderwerp, die toen kort aanstaande werd geacht; waarom men destijds meende op die opbrengst minder bepaald te moeten rekenen. Maar in dit een en ander ligt juist een bewijs voor de gegrondheid der meening van den ondergeteekende, dat de eigendomsquaestie omtrent het bedoelde kapitaal niet meer of minder wordt gepraejudicieerd wanneer het cijfer der renten van dat kapitaal in den staat van raming wordt uitgedrukt, dan wanneer die renten daarin slechts voor memorie worden gebragt.

De cijfers van dien staat toch worden niet door de wet vastgesteld: de Wet op de Middelen verwijst niet naar die cijfers, maar alleen naar de in dien staat voorkomende aanduiding der buitengewone ontvangsten.

§ 6. Daar het beheer der koloniale geldmiddelen geheel is afgescheiden van dat der finantien van het moederland, valt er, naar de meening der Regering, bij de beoordeeling van haar stelsel, omtrent de aanwijzing der koloniale bijdragen, aan geene dienstvermenging te denken, en behoeft de wetgever zich niet door eene daaraan ontleende bedenking in het stellen van regels te dien aanzien belemmerd te achten.

Alleen dan, wanneer de gestelde regels niet behoorlijk wierden toegepast, zou er van dienstvermenging sprake kunnen zijn.

De bedenking, dat het te dezen opzichte gedane voorstel zou moeten leiden tot verhooging van uitgaven of afschaffing van belastingen, wordt reeds wedersproken door de tevens gemaakte aanmerking, dat die maatregel vertraging der schulddelging door het lang ongebruikt blijven van belangrijke sommen ten gevolge zal hebben.

Voor dit laatste behoeft echter geene vrees te bestaan. Het in kas houden van eene grootere som zou al dadelijk daartoe aanleiding geven, dat, bij onverhoopt minder gunstige omstandigheden, minder spoedig tot de wederuitgifte van schatkistbiljetten behoefte te worden overgegaan, terwijl het, op dit oogenblik althans, onmogelijk zou zijn sommen tot amortisatie te besteden, grooter dan die waarover thans beschikking is gevraagd.

De ondergeteekende gedraagt zich hier verder aan hetgeen omtrent dezen maatregel in de beantwoording van het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer is gezegd, van oordeel zijnde dat aldaar voldoende is betoogd, dat door het aanwijzen van de som, die tot aanvulling der middelen, dient op reeds verkregen, en van die welke voor de rentebetaling der Oost-Indische schuld benoodigd is op toekomstige baten, een middenweg betreden wordt, die zich aan de eene zijde door voorzigtigheid aanbeveelt, en tevens belet dat door het ongebruikt laten van voorhanden belangrijke kapitalen cenig beduidend renteverlies worde geleden.

De Minister van Finantien,

VAN BOSSE.

Nadat het vorenstaande antwoord op de reeds voorloopig vastgestelde bedenkingen was ingekomen, heeft de Commissie gemeend, bij de mededeeling daarvan aan de Kamer, haar Verslag daarmede te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 24sten December 1858.

VAN MEEUWEN.

PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.

BEERENBROEK.

VAN BEECK VOLLENHOVEN.

BIJLAGE A.

OPGAVE van de opbrengst van den suikeraccijns na het in werking treden van de wet van den 14den Julij 1855 (Staatsblad n°. 104).

T I J D P E R K E N.

	Betaald aan accijns, zoo der 5 per cent alsmede der saldo's van termijnen bij invoer en tot verbruik.	Bedrag van het onaangezuiverde gedeelte der 5 per cent.	Bedrag door pons-pons- gewijzen omslag verkregen.
1 October 1855 — 1 April 1856	f 575,614.70 ^s	f 116,924.88	f 307,460.41 ^s
1 April 1856 — 1 October 1856	478,563.81 ^s	132,157.27	389,278.92
1 October 1856 — 1 April 1857	661,672.37	153,440.71	184,886.92
1 April 1857 — 1 October 1857	470,942.82	127,125.43 ^s	401,931.74 ^s
1 October 1857 — 1 April 1858	516,673.94	158,346.55	324,979.51
1 April 1858 — 1 October 1858	507,867.53	173,155.38	318,977.09

BIJLAGE B.

RUWE SUIKER.					GERAFFINEERDE SUIKER.	Aanmerkingen.
Algemeene invoer.			Invoer tot verbruik.	Doorvoer.	Uitvoer.	
Engelsche statistiek.						
1852	Ned. pond.	350,355,458	350,462,443	544,220	1,912,620	De cwt. berekend ad 50.8 pond.
1853	"	370,041,952	369,459,916	158,394	11,735,714	
1854	"	462,908,091	407,860,906	88,912	10,780,369	
1855	"	372,065,956	368,764,718	1,371	4,419,142	
1856	"	394,270,992	346,124,276	1,369,009	19,333,311	
1857	"	426,247,356	361,776,772	183,388	7,356,348	
Belgische statistiek.						
1852	"	25,815,641	23,130,282	1,064,403	14,009,046	
1853	"	35,021,685	30,042,065	4,007,474	22,326,820	
1854	"	34,131,384	27,590,094	3,726,032	21,485,267	
1855	"	22,355,712	27,271,137	4,239,500	21,593,304	
1856	"	22,443,699	20,981,786	594,441	17,067,411	
1857	"	18,392,249	17,796,374	1,032,927	17,507,617	
Nederlandsche statistiek.						
1852	"	109,566,253	72,351,753	40,040,922	58,087,499	
1853	"	110,340,928	70,596,254	35,339,095	49,182,351	
1854	"	112,096,995	74,864,298	33,221,660	55,024,401	
1855	"	97,330,140	75,804,498	32,337,501	53,127,784	
1856	"	111,737,648	67,116,390	38,942,407	46,858,881	
1857	"	97,679,146	60,535,819	41,788,680	42,084,324	

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
in het ontwerp van wet tot herziening der tabel, bedoeld in
art. 99 der wet van den 4den Julij 1850 (Staatsblad
nº. 37).

1. Verscheidene leden waren van oordeel dat het tijdstip voor het indienen en behandelen dezer voordragt niet gelukkig is gekozen. Men ziet zich thans bij het eindigen van het loopende jaar genoodzaakt tot eene herziening mede te werken, welke gegrond is op het cijfer der bevolking, zoodanig als die ten slotte van een vroeger jaar is gebleken, terwijl binnen korten tijd de tienjarige volkstelling afgelopen zal zijn, welke meer eigenaardig ten grondslag eener herziening van de tabel der kieswet had kunnen worden gelegd. Dit bezwaar zal zich over tien jaren op nieuw voordoen, wanneer men, zich strikt houdende aan de bepaling van het 3de lid van art. 99 der kieswet, vóór eene alsdan weder op handen zijnde nieuwe volkstelling, tot eene derde herziening der tabel zal behooren over te gaan. Deze leden zouden het veel doelmatiger hebben geacht, indien men de behandeling der onderwerpelijke voordragt had uitgesteld tot nadat de uitkomsten der tienjarige volkstelling bekend zullen zijn.

2. Ook heeft men in eene afdeeling eenparig geklaagd over de buitengewone overhaasting, waarmede dit wets-ontwerp is behandeld. Weinige dagen toch voor de openbare beraadslaging, daarover in de andere Kamer gevoerd, zijn in deze voordragt wijzi-

gingen aangebragt, die bij de belanghebbende gemeentebesturen en ingezetenen niet of naauwlijks bekend konden zijn, waardoor deze buiten de gelegenheid waren, van het hun bij de Grondwet toegekende regt, om daartegen bezwaren aan te voeren, gebruik te maken. Zelfs blijkt het uit de overgelegde stukken, dat de Gedeputeerde Staten van Overijssel niet zijn gehoord over de wijzigingen in de kiesdistricten Zwolle, Almelo en Steenwijk gemaakt.

3. Op den vorm, waarin deze zaak aan de Staten-Generaal is voorgedragen, werd nog de aanmerking te berde gebragt, dat op den staat, aanwijzende de bevolking en het getal kiezers in elke gemeente en in elk der voorgestelde hoofdkiesdistricten, onder het district DELFT niet voorkomen de gemeenten Heenvliet, Geervliet, Spijkenisse, Hekelingen, Zuidland, Abbenbroek en Oudenhoorn. Men zou gaarne vernemen of, en zoo ja welken invloed de weglating dezer gemeenten op het cijfer der bevolking van dit hoofdkiesdistrict uitoefent.

4. Eindelijk is te dezer gelegenheid door verscheidene leden de wenschelijkheid eener meer algemeene herziening van de kieswet betoogd. Men achtte het zeer noodig dat dezelve gezuiverd wierd van nu reeds genoegzaam bijkbare gebreken. In twee afdeelingen werd bij het uiten van dien wensch bijzonder gewezen op den meer dan noodig langen duur der zittingen van de kiesbureaux bij de stemmingen, en in eene afdeeling op het gebeurde in de gemeente Haarlem, waar een gekozen raadslid om voor hem belangrijke redenen had geweigerd zijne geloofsbrieven in te leveren; op de misbruiken ontstaan door de bepaling van art. 76, waarbij het aangeslagen zijn in de belastingen voor betaling geldt; en op de ook door sommige Gedeputeerde Seaten aangevoerde wenschelijkheid eener verdeeling van het Rijk in kleine kiesdistricten. Met uitzondering van die groote gemeenten, welke voor een dubbel of zelfs grooter kiesdistrict genoegzaam inwoners tellen, gaf men in deze afdeeling verre de voorkeur aan kleine kiesdistricten, als me